

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про споживче кредитування

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 1, ст.2)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 122-IX від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 44, ст.278
№ 533-IX від 17.03.2020, ВВР, 2020, № 17, ст.106
№ 540-IX від 30.03.2020, ВВР, 2020, № 18, ст.123
№ 591-IX від 13.05.2020, ВВР, 2020, № 39, ст.294
№ 891-IX від 15.09.2020, ВВР, 2020, № 51, ст.487
№ 1349-IX від 19.03.2021, ВВР, 2021, № 24, ст.205 - вводить в дію з 14.07.2021
№ 1381-IX від 13.04.2021
№ 2120-IX від 15.03.2022
№ 2459-IX від 27.07.2022
№ 2823-IX від 01.12.2022
№ 3050-IX від 11.04.2023
№ 3156-IX від 10.06.2023}

{У тексті Закону слова "додаткові та супутні послуги", "додаткові чи супутні послуги", "додаткові або супутні послуги" в усіх відмінках і числах замінено словами "супровідні послуги" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

Цей Закон визначає загальні правові та організаційні засади споживчого кредитування в Україні відповідно до міжнародно-правових стандартів у цій сфері.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) врегулювання простроченої заборгованості - здійснювані кредитором, новим кредитором, колекторською компанією заходи, спрямовані на погашення у позасудовому порядку заборгованості споживача, який прострочив виконання грошового зобов'язання (прострочена заборгованість) за договором про споживчий кредит або іншим договором, передбаченим частиною другою статті 3 цього Закону. Заходи, здійснювані Фондом гарантування вкладів фізичних осіб у процесі виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків в частині роботи з простроченою заборгованістю споживача, не є врегулюванням простроченої заборгованості;

{Пункт 1 частини першої статті 1 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

1¹) договір про споживчий кредит - вид кредитного договору, за яким кредитор дає зобов'язується надати споживчий кредит у розмірі та на умовах, встановлених договором, а споживач (позичальник) зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти за користування кредитом на умовах, встановлених договором;

{Частину першу статті 1 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

2) загальна вартість кредиту для споживача - сума загального розміру кредиту та загальних витрат за споживчим кредитом;

3) загальний розмір кредиту - сума коштів, які надані та/або можуть бути надані споживачу за договором про споживчий кредит;

4) загальні витрати за споживчим кредитом - витрати споживача, пов'язані з отриманням, обслуговуванням та поверненням кредиту, включаючи проценти за користування кредитом, комісії та інші обов'язкові платежі за супровідні послуги кредитодавця, кредитного посередника (за наявності) та третіх осіб;

{Пункт 4 частини першої статті 1 в редакції Закону № 122-IX від 20.09.2019}

4¹) колекторська компанія - юридична особа (у тому числі небанківська фінансова установа, яка відповідно до закону має право надавати кошти у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, та/або послуги з факторингу), включена до реєстру колекторських компаній, яка в інтересах кредитодавця (первісного кредитора) та/або нового кредитора (у разі заміни первісного кредитора) відповідно до договору з таким кредитодавцем та/або новим кредитором має право здійснювати врегулювання простроченої заборгованості;

{Частину першу статті 1 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

5) кредитна лінія - вид кредиту, надання якого здійснюється повністю або частинами в узгоджені сторонами строки протягом строку кредитування. При цьому може бути передбачено право споживача отримати кредит у межах встановленого кредитного ліміту у разі часткового або повного погашення кредиту протягом строку кредитування, визначеного в договорі про споживчий кредит;

6) кредитний посередник - фізична особа, фізична особа - підприємець або юридична особа, яка не виступає кредитором і надає посередницькі послуги у сфері споживчого кредитування від імені, в інтересах та за дорученням кредитодавця або від свого імені в інтересах кредитодавця;

7) кредитодавець - банк або інша фінансова установа, яка відповідно до закону має право надавати споживчі кредити;

7¹) новий кредитор - особа, яка у встановленому законодавством порядку набула за цивільно-правовим договором або з інших підстав заміни кредитора у зобов'язанні право вимоги за договором про споживчий кредит або іншим договором, передбаченим частиною другою статті 3 цього Закону;

{Частина першу статті 1 доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

8) реальна річна процентна ставка - загальні витрати за споживчим кредитом, виражені у процентах річних від загального розміру виданого кредиту;

8¹) реєстр колекторських компаній - система одержання, накопичення, зберігання, використання та поширення інформації (даних) про колекторські компанії;

{Частина першу статті 1 доповнено пунктом 8¹ згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

9) споживач - фізична особа, яка уклала або має намір укласти договір про споживчий кредит;

10) споживче кредитування - правовідносини щодо надання, обслуговування та повернення споживчого кредиту;

11) споживчий кредит (кредит) - грошові кошти, що надаються споживачу (позичальникові) на придбання товарів (робіт, послуг) для задоволення потреб, не пов'язаних з підприємницькою, незалежною професійною діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника.

2. Термін "близькі особи" вживається у цьому Законі в значенні, наведеному у Законі України "Про запобігання корупції".

{Частина другу статті 1 доповнено новим абзацом першим згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

Інші терміни в цьому Законі вживаються у значенні, наведеному в Цивільному кодексі України, Законі України "Про захист прав споживачів" та законах України з питань регулювання ринків фінансових послуг.

Стаття 2. Мета закону

1. Метою цього Закону є захист прав та законних інтересів споживачів і кредиторів, створення належного конкурентного середовища на ринках фінансових послуг та підвищення довіри до нього, забезпечення сприятливих умов для розвитку економіки України, гармонізація законодавства України із законодавством Європейського Союзу та міжнародними стандартами.

Стаття 3. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини між кредитодавцями, кредитними посередниками та споживачами під час надання послуг споживчого кредитування, а також відносини, що виникають у зв'язку з врегулюванням простроченої заборгованості за договорами про споживчий кредит та іншими договорами, передбаченими частиною другою цієї статті.

{Частина перша статті 3 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

2. Цей Закон, крім положень щодо врегулювання простроченої заборгованості, пункту 9 частини третьої статті 9, пункту 15 частини першої та частини другої статті 12 цього Закону, не поширюється на:

{Абзац перший частини другої статті 3 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

1) договори, що містять умову про споживчий кредит у формі кредитування рахунку зі строком погашення кредиту до одного місяця;

{Пункт 1 частини другої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020}

2) договори позики, що не передбачають сплати процентів чи будь-яких інших платежів за користування наданими за такими договорами грошовими коштами;

3) кредитні договори, метою яких є надання споживачу права вчиняти правочини з фінансовими інструментами, якщо такі правочини вчиняються за участю чи за посередництвом кредитодавця або іншого професійного учасника ринку цінних паперів;

4) кредити, що надаються за договорами, укладеними в результаті врегулювання спору шляхом укладання мирової угоди, затвердженої судом;

5) кредити, що надаються виключно в рамках відповідних державних програм або програм органів місцевого самоврядування визначеному колу фізичних осіб і передбачають окремі, визначені такими програмами, умови кредитування, у тому числі виплату процентів за

користування кредитом;

б) несанкціонований овердрафт, що є перевищенням суми операції, здійсненої за рахунком, над сумою встановленого кредитного ліміту, що обумовлений договором між кредитором та споживачем і не є прогнозованим за розміром та часом виникнення;

{Пункт 7 частини другої статті 3 виключено на підставі Закону № 891-IX від 15.09.2020}

8) кредити, що надаються ломбардами у разі передання предмета застави на збереження ломбарду, за умови що зобов'язання споживача обмежуються вартістю предмета застави.

3. До кредитів у формі кредитування рахунку зі строком погашення кредиту, що становить від одного до трьох місяців або на вимогу, застосовуються лише вимоги частини першої, пунктів 1 і 2 частини другої статті 7, статей 8-10, частин першої - четвертої статті 12, статті 13, частини шостої статті 15, статті 18, статті 21 цього Закону, а також положення щодо врегулювання простроченої заборгованості.

{Частина третя статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020; в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

4. До кредитів за договорами, загальний розмір кредиту за якими не перевищує розміру однієї мінімальної заробітної плати, встановленої на день укладення кредитного договору, застосовуються вимоги цього Закону, крім частин другої - сьомої, абзацу другого частини десятої та частини дванадцятої статті 9, частини шостої статті 14, статті 19 та частини другої статті 21 цього Закону, а також положення щодо врегулювання простроченої заборгованості.

{Статтю 3 доповнено новою частиною згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020; в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

5. Надання (отримання) споживчих кредитів в іноземній валюті на території України забороняється.

Стаття 4. Законодавство про споживче кредитування

1. Законодавство про споживче кредитування в Україні ґрунтується на Конституції України і складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів щодо надання послуг споживачам.

2. У разі якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж законодавством України, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 5. Державне регулювання та нагляд у сфері споживчого кредитування

1. Державне регулювання та нагляд у сфері споживчого кредитування здійснює Національний банк України.

{Частина перша статті 5 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

2. Національний банк України у сфері споживчого кредитування:

1) затверджує методику розрахунку загальної вартості кредиту для споживача, реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит;

2) встановлює вимоги до кредитних посередників та їхньої діяльності;

3) встановлює вимоги до кредиторів, нових кредиторів, колекторських компаній та їхньої діяльності при здійсненні ними врегулювання простроченої заборгованості;

4) здійснює нагляд за додержанням кредиторів, новими кредиторами, колекторськими компаніями законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг, у тому числі вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки);

5) здійснює контроль за додержанням законодавства про рекламу;

6) приймає рішення про належність заходів, спрямованих на погашення у позасудовому порядку заборгованості споживача, який прострочив виконання грошового зобов'язання за договором про споживчий кредит або іншим договором, передбаченим частиною другою статті 3 цього Закону, до здійснення діяльності з врегулювання простроченої заборгованості (колекторської діяльності);

7) розглядає звернення споживачів фінансових послуг, у межах компетенції перевіряє викладені споживачами факти порушення їхніх прав та відповідно до законодавства приймає рішення за результатами розгляду звернень;

8) у межах компетенції вживає заходів, спрямованих на припинення виявлених порушень прав споживачів, поновлення порушених прав споживачів, встановлення та усунення причин таких порушень, встановлення посадових осіб, відповідальних за виявлені порушення;

9) приймає рішення про внесення до реєстру колекторських компаній або про відмову в такому внесенні;

10) веде реєстр колекторських компаній та встановлює порядок його ведення;

11) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

{Частина друга статті 5 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

3. Національний банк України здійснює нагляд у сфері споживчого кредитування у формах інспекційних перевірок та безвиїзного нагляду.

{Частина третя статті 5 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

4. Інші державні органи здійснюють контроль за діяльністю учасників ринку споживчого кредитування та отримують від них інформацію у межах повноважень, визначених законом.

Стаття 6. Кредитний посередник

1. Споживчі кредити можуть надаватися за участю кредитних посередників. Кредитними посередниками можуть виступати кредитні брокери або кредитні агенти.

Діяльність кредитних посередників не належить до фінансових послуг і може включати збір та опрацювання документів споживача для отримання споживчого кредиту, ідентифікацію та верифікацію споживача, підготовку та підписання від імені кредитодавця договору про споживчий кредит, консультування, надання інформаційних та інших посередницьких послуг у споживчому кредитуванні.

Кредитні посередники можуть діяти за межами зареєстрованого місцезнаходження фінансових установ, інтереси яких вони представляють.

2. Кредитний брокер - це юридична особа або фізична особа - підприємець, яка від свого імені в інтересах кредитодавця здійснює за винагороду посередницьку діяльність у сфері споживчого кредитування.

Кредитний брокер несе перед кредитодавцем відповідальність за повноту і достовірність даних, зібраних ним про споживача.

3. Кредитний агент - це фізична особа, фізична особа - підприємець або юридична особа, яка діє від імені та в інтересах кредитодавця і виконує частину його обов'язків за договором про споживчий кредит. Кредитний агент діє на підставі договору доручення із кредитодавцем.

4. Перед укладенням договору про споживчий кредит кредитний посередник повинен надати споживачу в письмовій формі інформацію про:

- 1) своє найменування (прізвище, ім'я, по батькові) та місцезнаходження;
- 2) державну реєстрацію (для фізичних осіб - підприємців та юридичних осіб);
- 3) те, чи є кредитний посередник кредитним брокером чи кредитним агентом, сферу власних повноважень;
- 4) найменування кредитодавця (кредитодавців), в інтересах якого (яких) діє кредитний посередник;
- 5) перелік послуг, які пропонує кредитний посередник;
- 6) розмір винагороди (комісійного збору) чи іншої плати за послуги кредитного посередника.

У разі якщо кредитний посередник представляє інтереси декількох кредитодавців одночасно, він має поінформувати про це споживача та надати йому однаковий обсяг інформації щодо пропозицій усіх кредитодавців, а також зобов'язаний не допускати дискримінації окремих кредитодавців.

5. Інформація про комісійний збір чи іншу плату, що сплачується споживачем кредитному посереднику за його послуги, надається кредитним посередником кредитодавцю для розрахунку загальних витрат за споживчим кредитом та реальної річної процентної ставки.

6. Інформація про кредитних посередників розміщується на їхніх власних веб-сайтах (за наявності), на веб-сайті кредитодавця (про кредитних посередників, що діють в інтересах цього кредитодавця) та в місцях, доступ до яких є вільним для споживачів, у всіх приміщеннях кредитних посередників, призначених для надання відповідних послуг.

Розділ II ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОГОВОРУ ПРО СПОЖИВЧИЙ КРЕДИТ ТА ДІЇ, ЩО ПЕРЕДУЮТЬ ЙОГО УКЛАДЕННЮ

Стаття 7. Реклама споживчого кредиту

1. Якщо в рекламі щодо надання споживчого кредиту зазначається процентна ставка чи будь-які дані, що стосуються загальних витрат за споживчим кредитом, така реклама додатково до вимог, встановлених законодавством про рекламу, повинна містити стандартну інформацію.

2. У стандартній інформації визначається:

- 1) максимальна сума, на яку може бути виданий кредит;
- 2) реальна річна процентна ставка;
- 3) максимальний строк, на який видається кредит;
- 4) у разі надання кредиту для придбання товарів (послуг) у формі оплати з відстроченням або з розстроченням платежу - розмір першого внеску.

Стандартна інформація повинна бути зрозумілою і точною. Якщо стандартна інформація викладається в письмовому вигляді, вона наводиться однаковим шрифтом та відображається в основному тексті реклами.

3. У рекламі щодо надання споживчого кредиту забороняється зазначати, що споживчий кредит може надаватися без документального підтвердження кредитоспроможності споживача (позичальника) або що кредит є безпроцентним чи надається під нуль процентів, іншу аналогічну за змістом та сутністю інформацію.

Стаття 8. Реальна річна процентна ставка та загальна вартість кредиту для споживача

1. Реальна річна процентна ставка обчислюється відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України.

{Частина перша статті 8 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

2. Для цілей обчислення реальної річної процентної ставки визначаються загальні витрати за споживчим кредитом.

До загальних витрат за споживчим кредитом включаються:

{Абзац другий частини другої статті 8 в редакції Закону № 122-IX від 20.09.2019}

доходи кредитодавця у вигляді процентів;

{Абзац частини другої статті 8 в редакції Закону № 122-IX від 20.09.2019}

комісії кредитодавця, пов'язані з наданням, обслуговуванням і поверненням кредиту, у тому числі комісії за обслуговування кредитної заборгованості, розрахунково-касове обслуговування, юридичне оформлення тощо;

{Абзац частини другої статті 8 в редакції Закону № 122-IX від 20.09.2019}

інші витрати споживача на супровідні послуги, які підлягають сплаті на користь кредитного посередника (за наявності) та третіх осіб згідно з вимогами законодавства України та/або умовами договору про споживчий кредит (платежі за послуги кредитного посередника, страхові та податкові платежі, збори на обов'язкове державне пенсійне страхування, біржові збори, платежі за послуги державних реєстраторів, нотаріусів, інших осіб тощо).

{Абзац частини другої статті 8 в редакції Закону № 122-IX від 20.09.2019}

{Абзац шостий частини другої статті 8 виключено на підставі Закону № 122-IX від 20.09.2019}

До загальних витрат за споживчим кредитом не включаються:

1) платежі, що підлягають сплаті споживачем у разі невиконання його обов'язків, передбачених договором про споживчий кредит;

2) платежі з оплати товарів (робіт, послуг), які споживач зобов'язаний здійснити незалежно від того, чи правочин укладено з оплатою за рахунок власних коштів споживача чи за рахунок споживчого кредиту.

3. Обчислення реальної річної процентної ставки має базуватися на припущенні, що договір про споживчий кредит залишається дійсним протягом погодженого строку та що кредитодавець і споживач виконують свої обов'язки на умовах та у строки, визначені в договорі.

Якщо договір про споживчий кредит містить умови, що дозволяють зміну процентної ставки або інших платежів за послуги кредитодавця, включених до загальних витрат за споживчим кредитом при обчисленні реальної річної процентної ставки, і така зміна не може бути визначена на момент обчислення, реальна річна процентна ставка обчислюється на основі припущення, що процентна ставка та інші платежі за послуги кредитодавця залишатимуться незмінними та застосовуватимуться протягом строку дії договору про споживчий кредит.

Стаття 9. Інформація, яка надається споживачу до укладення договору про споживчий кредит

1. Кредитодавець розміщує на своєму офіційному веб-сайті інформацію, необхідну для отримання споживчого кредиту споживачем. Така інформація повинна містити наявні та можливі схеми кредитування у кредитодавця.

Споживач перед укладенням договору про споживчий кредит має самостійно ознайомитися з такою інформацією для прийняття усвідомленого рішення.

2. До укладення договору про споживчий кредит кредитодавець надає споживачу інформацію, необхідну для порівняння різних пропозицій кредитодавця з метою прийняття ним обґрунтованого рішення про укладення відповідного договору, в тому числі з урахуванням обрання певного типу кредиту.

Зазначена інформація безоплатно надається кредитодавцем споживачу за спеціальною формою (паспорт споживчого кредиту), встановленою у Додатку 1 до цього Закону, у письмовій формі (у паперовому вигляді або у вигляді електронного документа, створеного згідно з вимогами, визначеними Законом України "Про електронні документи та електронний документообіг", а також з урахуванням особливостей, передбачених Законом України "Про електронну комерцію") із зазначенням дати надання такої інформації та терміну її актуальності. У такому разі кредитодавець визнається таким, що виконав вимоги щодо надання споживачу інформації до укладення договору про споживчий кредит згідно з частиною третьою цієї статті.

{Абзац другий частини другої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

Забороняється обмежувати споживача в часі для ознайомлення з інформацією, зазначеною у паспорті споживчого кредиту.

{Частина другу статті 9 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020}

3. Інформація, що надається кредитодавцем споживачу, зазначена у частині другій цієї статті, має містити відомості про:

1) найменування та місцезнаходження кредитодавця та його структурного підрозділу, через який надається споживчий кредит, реквізити ліцензії та/або свідоцтва про внесення кредитодавця до Державного реєстру банків чи Державного реєстру фінансових установ;

2) тип кредиту (кредит, кредитна лінія, кредитування рахунку тощо);

3) суму кредиту, строк кредитування, мету отримання та спосіб надання кредиту;

4) тип процентної ставки (фіксована, змінювана), порядок її обчислення, у тому числі порядок її зміни, а також індекси, що застосовуються для розрахунку змінюваної процентної ставки. Індекс, що застосовується для розрахунку змінюваної процентної ставки, повинен відповідати вимогам, встановленим Цивільним кодексом України;

5) види забезпечення за кредитом, необхідність проведення оцінки предмета забезпечення за кредитом та про те, за чий рахунок така оцінка проводиться;

6) орієнтовну реальну річну процентну ставку та орієнтовну загальну вартість кредиту для споживача на дату надання інформації виходячи з обраних споживачем умов кредитування.

{Пункт 6 частини третьої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

Якщо кредитор пропонує різні способи надання кредиту, надана споживачу інформація має містити застереження про те, що використання інших способів надання кредиту може мати наслідком застосування іншої реальної річної процентної ставки.

Якщо платежі за послуги кредитодавця, пов'язані з отриманням, обслуговуванням і поверненням кредиту, є періодичними, надана споживачу інформація має містити застереження про те, що витрати на такі послуги можуть змінюватися протягом строку дії договору про споживчий кредит;

7) необхідність укладення договорів щодо супровідних послуг третіх осіб, які є обов'язковими для отримання кредиту, перелік осіб, яких кредитор визначив для надання відповідних послуг (за наявності), а також орієнтовна вартість таких послуг.

{Абзац перший пункту 7 частини третьої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

У разі відсутності у кредитодавця інформації про вартість певної супровідної послуги, що надаватиметься споживачу третьою особою та є обов'язковою для отримання кредиту, орієнтовна вартість такої послуги визначається за аналогічними, вже укладеними кредитодателем договорами про споживчий кредит за попередні три місяці, або у разі відсутності таких договорів за середньою вартістю такої послуги, визначеною кредитодателем за результатами аналізу вартості послуг, що пропонуються щонайменше трьома постачальниками на ринку таких послуг;

{Абзац другий пункту 7 частини третьої статті 9 в редакції Закону № 122-IX від 20.09.2019}

8) порядок повернення кредиту та сплати процентів за користування споживчим кредитом, включно із кількістю платежів, їх розміром та періодичністю внесення, у вигляді графіка платежів (у разі кредитування у вигляді кредитування рахунку, кредитної лінії графік платежів може не надаватися);

9) попередження про наслідки прострочення виконання зобов'язань із сплати платежів, у тому числі розмір неустойки, процентної ставки, інших платежів, що застосовуються чи стягуються у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит, а також про право кредитодавця та/або нового кредитора залучати до врегулювання простроченої заборгованості колекторську компанію. Попередження про право кредитодавця залучати до врегулювання простроченої заборгованості колекторську компанію обов'язково має включати інформацію про встановлені законодавством вимоги щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки), про право споживача на звернення до Національного банку України щодо недотримання зазначених вимог кредитодателем та/або новим кредитором, та/або колекторською компанією, а також на звернення до суду з позовом про відшкодування шкоди, завданої споживачу у процесі врегулювання простроченої заборгованості, та інформацію про кримінальну відповідальність, передбачену статтею 182 Кримінального кодексу України за незаконне збирання, зберігання, використання, поширення конфіденційної інформації про третіх осіб;

{Пункт 9 частини третьої статті 9 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

10) порядок та умови відмови від надання та одержання кредиту;

11) порядок дострокового повернення кредиту;

12) у разі укладення договору про споживчий кредит у формі кредитування рахунку - відомості про те, що від споживача може вимагатися повне повернення суми кредиту в будь-який час, строк попередження про таку вимогу.

4. Інформація про платежі, що надається споживачу кредитодателем відповідно до частин другої та третьої цієї статті, обов'язково має включати базу розрахунку платежів (суму, на підставі якої робиться відповідний розрахунок, зокрема суму наданого кредиту, суму непогашеного кредиту тощо).

5. У разі якщо окремі умови надання споживчого кредиту, визначені у частинах другій та третій цієї статті, діятимуть протягом частини строку користування кредитом, кредитор повідомляє споживача про такі умови, строк їх дії та порядок інформування про їх зміну.

6. Споживач зобов'язаний надати кредитодатцю підтвердження про ознайомлення з інформацією, надання якої передбачено частинами другою та третьою цієї статті, у письмовій формі (у паперовому вигляді або у вигляді електронного документа, створеного згідно з вимогами, визначеними Законом України "Про електронні документи та електронний документообіг").

{Частина шоста статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

7. Інформація, наведена у паспорті споживчого кредиту, викладається шрифтом одного розміру і типу та в одному форматі друку. За бажанням споживача зазначена інформація може бути надана йому на належному йому електронному носії інформації або електронною поштою.

Забороняється у будь-який спосіб ускладнювати прочитання споживачем такої інформації, у тому числі шляхом її друкування шрифтом меншого розміру, ніж основний текст, злиття кольору шрифту з кольором фону тощо.

У разі укладення за бажанням споживача договору про споживчий кредит з використанням дистанційних каналів комунікації така інформація на паперовому чи іншому носії інформації тривалого використання надається споживачу за його зверненням після укладення договору.

8. Кредитодавець на власний вибір розміщує для зацікавлених осіб у приміщеннях, де здійснюється обслуговування клієнтів, інформацію в письмовому вигляді про тарифи та умови, на яких він надає споживчі кредити, та/або розміщує таку інформацію на своєму офіційному веб-сайті.

9. На вимогу споживача кредитодавець зобов'язаний безоплатно надати йому копію проекту договору про споживчий кредит у паперовому або електронному вигляді (за вибором споживача).

Це положення не застосовується, якщо кредитодавець на момент вимоги має підстави не продовжувати або не бажає продовжувати процес укладення договору про споживчий кредит із споживачем.

10. Кредитодавець до укладення договору про споживчий кредит на вимогу споживача надає йому пояснення з метою забезпечення можливості оцінити, чи адаптовано договір до його потреб та фінансового стану, зокрема шляхом роз'яснення інформації, що надається відповідно до частин другої та третьої цієї статті, істотних характеристик запропонованих послуг та наслідків для споживача, зокрема у разі невиконання ним зобов'язань за таким договором.

Надання таких пояснень, роз'яснень, інформації в належному та зрозумілому вигляді та ознайомлення з передбаченою цією частиною інформацією підтверджуються у порядку, визначеному частиною шостою цієї статті.

11. Вимоги щодо надання інформації, встановлені у частинах першій - дев'ятій цієї статті, поширюються також на кредитних посередників, у разі якщо споживач звернувся до них.

12. У разі ненадання визначеної у цій статті інформації або надання її в неповному обсязі чи надання недостовірної інформації кредитодавець або кредитний посередник несе відповідальність у порядку та розмірі, визначених законом.

Споживач, який внаслідок ненадання йому визначеної у цій статті інформації або надання її в неповному обсязі чи надання недостовірної інформації уклав договір на менш сприятливих для себе умовах, ніж ті, що передбачені у цій інформації, має право вимагати приведення укладеного договору у відповідність із зазначеною інформацією шляхом направлення кредитодавцю відповідного письмового повідомлення. Кредитодавець зобов'язаний привести договір у відповідність з умовами, зазначеними у наданій інформації, протягом 14 днів з дати отримання такого повідомлення.

Стаття 10. Оцінка кредитоспроможності споживача

1. До укладення договору про споживчий кредит кредитодавець зобов'язаний, використовуючи свої професійні можливості, оцінити кредитоспроможність споживача, враховуючи, зокрема, строк, на який надається споживчий кредит, суму кредиту, доходи споживача, мету отримання кредиту, а також інформацію щодо виконання споживачем зобов'язань за кредитними операціями, включаючи зобов'язання перед іншими кредитодавцями. Оцінка кредитоспроможності споживача здійснюється на підставі достатньої інформації, отриманої від споживача, та, за необхідності, на основі інформації, законно отриманої з інших джерел.

{Частина перша статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

2. У разі ненадання споживачем документів чи відомостей про себе та свій фінансовий стан, що вимагаються законодавством або внутрішніми документами кредитодавця, кредитодавець має право відмовити такому споживачу в укладенні договору про споживчий кредит.

3. Інформація про споживача, отримана кредитодавцем або кредитним посередником у зв'язку з укладенням, виконанням та припиненням договору про споживчий кредит, може бути передана третім особам без згоди споживача лише у випадках і порядку, передбачених законом.

4. Кредитодавець, новий кредитор, кредитний посередник та колекторська компанія несуть відповідальність за порушення прав споживачів у сфері захисту персональних даних згідно із законом.

{Частина четверта статті 10 в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

Стаття 11. Надання інформації протягом строку дії договору про споживчий кредит

1. Після укладення договору про споживчий кредит кредитодавець на вимогу споживача, але не частіше одного разу на місяць, у порядку та на умовах, передбачених договором про споживчий кредит, безоплатно повідомляє йому інформацію про поточний розмір його заборгованості, розмір суми кредиту, повернутої кредитодавцю, надає виписку з рахунку/рахунків (за їх наявності) щодо погашення заборгованості, зокрема інформацію про платежі за цим договором, які сплачені, які належить сплатити, дати сплати або періоди у часі та умови сплати таких сум (за можливості зазначення таких умов у виписці), а також іншу інформацію, надання якої передбачено цим Законом, іншими актами законодавства, а також договором про споживчий кредит.

2. У разі якщо розмір майбутніх платежів і строки їх сплати не можуть бути встановлені у договорі про споживчий кредит (кредитування у вигляді кредитування рахунку, кредитної лінії тощо), споживачу також у строк, визначений цим договором, надається виписка з рахунку/рахунків (за їх наявності), у якій зазначаються: стан рахунку на певну дату, оборот коштів на

рахунку за період часу, за який зроблена виписка з рахунку (з описом проведених операцій), баланс рахунку на початок періоду, за який зроблена виписка, баланс рахунку на кінець періоду, за який зроблена виписка, дати і суми здійснення операцій за рахунком споживача, застосована до проведених споживачем операцій процентна ставка, будь-які інші платежі, застосовані до проведених споживачем операцій за рахунком, та/або будь-яка інша інформація, передбачена договором про споживчий кредит.

3. У разі якщо сторони договору про споживчий кредит мають намір збільшити загальний розмір кредиту, кредитор зобов'язаний оцінити кредитоспроможність споживача відповідно до вимог статті 10 цього Закону.

4. Якщо договором про споживчий кредит передбачена змінювана процентна ставка, кредитор зобов'язаний письмово повідомити споживача, поручителя та інших зобов'язаних за цим договором осіб про зміну такої ставки не пізніше як за 15 календарних днів до дати, з якої застосовуватиметься нова ставка. Таке повідомлення має містити підставу зміни розміру процентної ставки, нову процентну ставку та зазначення дати, з якої застосовуватиметься нова ставка.

Разом із повідомленням кредитор зобов'язаний надати споживачу новий графік платежів, у якому визначається кількість платежів, що залишаються до сплати після вступу в дію нової ставки, та у разі зміни кількості та періодичності платежів - інформацію про їх нову кількість та періодичність. Якщо визначити розмір майбутніх платежів неможливо, кредитор має повідомити споживача про те, що сума, яка залишилася до сплати, може змінюватися у результаті зміни процентної ставки залежно від поточного балансу поточного рахунку споживача на дату вступу в дію відповідної зміни. Якщо в результаті зміни процентної ставки змінюється розмір платежу, це має бути чітко зазначено в повідомленні.

5. Попереднє повідомлення споживача про зміну змінюваної процентної ставки не вимагається, якщо дотримано всіх таких умов:

1) договором про споживчий кредит передбачено, що інформація про зміну змінюваної процентної ставки повинна надаватися споживачу періодично у письмовій формі, і строки такого повідомлення визначені цим договором;

2) договором про споживчий кредит передбачено, що процентна ставка може змінюватися залежно від зміни погодженого сторонами індексу;

3) інформація про індекс оприлюднюється у приміщенні кредитора, в якому надаються послуги споживачам;

4) зміна змінюваної процентної ставки здійснюється виключно в результаті зміни погодженого сторонами індексу.

6. У разі невиконання кредитором вимог, передбачених частиною четвертою цієї статті, при підвищенні процентної ставки кредитор не має права вимагати від споживача сплати платежів згідно з новим графіком платежів, розрахованим на підставі підвищеної процентної ставки. До дати виконання вимог, передбачених частиною четвертою цієї статті, зазначеної у відповідному повідомленні, направленому споживачу в порядку, визначеному частиною четвертою цієї статті, платежі, що залишаються до сплати, розраховуються за процентною ставкою, що діяла до дати підвищення.

У разі невиконання кредитором вимог, передбачених частиною четвертою цієї статті, при зменшенні процентної ставки, що призвело до сплати споживачем зайвих грошових коштів згідно з графіком платежів, чинним до дати такого зменшення, кредитор здійснює зарахування надміру сплачених споживачем коштів до суми основного боргу.

7. Будь-які пропозиції кредитора про зміну умов договору про споживчий кредит, визначених частиною першою статті 12 цього Закону (окрім зміни змінюваної процентної ставки), повинні здійснюватися шляхом направлення кредитором споживачу повідомлення в такий спосіб, що дає змогу встановити дату відправлення повідомлення. Умова договору про надання споживачеві пропозицій про зміну зазначених умов договору іншим чином, ніж таким, що дає можливість встановити дату відправлення повідомлення, є нікчемною.

Пропозиції споживачу про зміни інші, ніж зміна умов договору про споживчий кредит, визначених частиною першою статті 12 цього Закону, повинні надаватися у спосіб та строки, передбачені договором про споживчий кредит.

Розділ III ДОГОВІР ПРО СПОЖИВЧИЙ КРЕДИТ

Стаття 12. Умови договору про споживчий кредит

1. У договорі про споживчий кредит зазначаються:

1) найменування та місцезнаходження кредитора та кредитного посередника (за наявності), прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання споживача (позичальника);

2) тип кредиту (кредит, кредитна лінія, кредитування рахунку тощо), мета отримання кредиту;

3) загальний розмір наданого кредиту;

4) порядок та умови надання кредиту;

5) строк, на який надається кредит;

6) необхідність укладення договорів щодо супровідних послуг третіх осіб, пов'язаних з отриманням, обслуговуванням та поверненням кредиту (за наявності);

7) види забезпечення наданого кредиту (якщо кредит надається за умови отримання забезпечення);

8) процентна ставка за кредитом, її тип (фіксована чи змінювана), порядок її обчислення, у тому числі порядок зміни, та сплати процентів;

9) орієнтовна реальна річна процентна ставка та орієнтовна загальна вартість кредиту для споживача на дату укладення договору про споживчий кредит. У разі відсутності у кредитодавця інформації про вартість певної супровідної послуги, що надається споживачу третьою особою під час укладення договору про споживчий кредит, орієнтовна вартість такої послуги визначається відповідно до пункту 7 частини третьої статті 9 цього Закону. Усі припущення, використані для обчислення орієнтовної реальної річної процентної ставки та/або орієнтовної загальної вартості кредиту, повинні бути зазначені;

{Пункт 9 частини першої статті 12 в редакції Закону № 122-IX від 20.09.2019}

10) порядок повернення кредиту та сплати процентів за користування споживчим кредитом, включно із кількістю платежів, їх розміром та періодичністю внесення, у вигляді графіка платежів (у разі кредитування у вигляді кредитування рахунку, кредитної лінії графік платежів може не надаватися);

11) інформація про наслідки прострочення виконання зобов'язань зі сплати платежів, у тому числі розмір неустойки, процентної ставки, інших платежів, які застосовуються чи стягуються при невиконанні зобов'язання за договором про споживчий кредит;

12) порядок та умови відмови від надання та одержання кредиту;

13) порядок дострокового повернення кредиту;

14) відповідальність сторін за порушення умов договору;

15) право споживача на звернення до Національного банку України у разі порушення кредитодавцем, новим кредитором та/або колекторською компанією законодавства у сфері споживчого кредитування, у тому числі порушення вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки), а також на звернення до суду з позовом про відшкодування шкоди, завданої споживачу у процесі врегулювання простроченої заборгованості.

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводится в дію з 14.07.2021}

2. У договорі про споживчий кредит можуть бути зазначені інші умови, визначені законом та за домовленістю сторін.

Кредитодавець, новий кредитор не має права залучати колекторську компанію до врегулювання простроченої заборгованості, якщо умовами договору про споживчий кредит не передбачено таке право кредитодавця, нового кредитора.

{Частину другу статті 12 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводится в дію з 14.07.2021}

Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія має право звертатися до третіх осіб у порядку та на умовах, передбачених статтею 25 цього Закону, з метою інформування про необхідність виконання споживачем зобов'язань за договором про споживчий кредит, якщо таке право прямо передбачено умовами договору про споживчий кредит, а у разі якщо такий договір укладається шляхом приєднання - в індивідуальній частині договору.

{Частину другу статті 12 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводится в дію з 14.07.2021}

Умови договору про споживчий кредит повинні передбачати заборону кредитодавцю, новому кредитору, колекторській компанії повідомляти інформацію про укладення споживачем договору про споживчий кредит, його умови, стан виконання, наявність простроченої заборгованості та її розмір особам, які не є стороною цього договору. Така заборона не поширюється на випадки повідомлення зазначеної інформації представникам, спадкоємцям, поручителям, майновим поручителям споживача, третім особам, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, а також на випадки передачі інформації про прострочену заборгованість близьким особам споживача із дотриманням вимог частини шостої статті 25 цього Закону, за умови наявності у договорі про споживчий кредит волевиявлення споживача щодо передачі зазначеної інформації. У разі якщо такий договір укладається шляхом приєднання, зазначене волевиявлення повинно міститися в індивідуальній частині договору.

{Частину другу статті 12 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводится в дію з 14.07.2021}

Кредитодавець не має права зазначати у договорі про споживчий кредит як поручителя або майнового поручителя особу, з якою не укладено відповідний письмовий договір.

{Частину другу статті 12 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводится в дію з 14.07.2021}

3. Забороняється у будь-який спосіб ускладнювати прочитання споживачем реальної річної процентної ставки та загальної вартості кредиту для споживача, зазначених у договорі про споживчий кредит або в додатку до такого договору, у тому числі шляхом друкування його шрифтом меншого розміру, ніж основний текст, злиття кольору шрифту з кольором фону.

4. У разі укладення договору про споживчий кредит на умовах кредитування рахунку в ньому має бути передбачено, що кредитодавець має право вимагати повністю повернути суму кредиту в будь-який час із визначенням строку попередження споживача про таку вимогу.

5. Умови договору про споживчий кредит, які обмежують права споживача порівняно з правами, встановленими цим Законом, є нікчемними.

Договір про споживчий кредит, укладений з порушенням вимог частини першої цієї статті, є нікчемним.

{Частина п'яту статті 12 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

6. Споживач не зобов'язаний сплачувати кредитодавцю будь-які платежі, не зазначені у договорі про споживчий кредит.

7. Зміна умов договору про споживчий кредит можлива тільки за згодою сторін. Умова договору про споживчий кредит про можливість внесення до договору змін в односторонньому порядку є нікчемною.

8. Обов'язковою умовою для укладення договору про споживчий кредит є згода споживача на доступ до інформації, що складає його кредитну історію, та на збір, зберігання, використання та поширення через бюро кредитних історій, включене до Єдиного реєстру бюро кредитних історій, інформації щодо нього та цього кредиту, визначеної Законом України "Про організацію формування та обігу кредитних історій". Відсутність такої згоди споживача має наслідком відмову кредитодавця в укладенні договору та здійсненні кредитної операції.

{Статтю 12 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020}

Стаття 13. Форма договору про споживчий кредит

1. Договір про споживчий кредит, договори про надання супровідних послуг кредитодавцем і третіми особами та зміни до них укладаються у письмовій формі (у паперовому вигляді або у вигляді електронного документа, створеного згідно з вимогами, визначеними Законом України "Про електронні документи та електронний документообіг", а також з урахуванням особливостей, передбачених Законом України "Про електронну комерцію"). Кожна сторона договору отримує по одному примірнику договору з додатками до нього. Примірник договору, що належить споживачу, має бути переданий йому невідкладно після підписання договору сторонами.

{Абзац перший частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

Примірник договору про споживчий кредит, укладеного у вигляді електронного документа та додатки до нього надаються споживачу у спосіб, що дозволяє встановити особу, яка отримала примірник договору та додатків до нього, зокрема шляхом направлення на електронну адресу або іншим шляхом з використанням контактних даних, зазначених споживачем під час укладення договору про споживчий кредит.

{Абзац другий частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

Обов'язок доведення того, що один з оригіналів договору (змін до договору) був переданий споживачу, покладається на кредитодавця.

2. У разі якщо зазначені у частині першій цієї статті договори укладаються щодо фінансових послуг, такі договори укладаються з урахуванням вимог та в порядку, передбачених статтею 6 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг.

{Статтю 13 доповнено частиною другою згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

Стаття 14. Укладення договору про споживчий кредит

1. Договір про споживчий кредит укладається в порядку, визначеному цивільним законодавством України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Визначення кредитодавцем можливості укладення договору про споживчий кредит здійснюється на підставі відповідного запиту (заяви) споживача, у тому числі з використанням засобів дистанційного зв'язку, та оцінки кредитоспроможності споживача.

Кредитодавцю забороняється встановлювати плату за розгляд запиту (заяви) про укладення договору про споживчий кредит.

3. У разі відмови кредитодавця від укладення договору про споживчий кредит на підставі інформації, отриманої з офіційних джерел, визначених законодавством, зокрема з бюро кредитних історій, споживачу безоплатно надається відповідна інформація із зазначенням таких джерел, за його бажанням - у письмовій формі.

4. Не вважається пропозицією укласти договір про споживчий кредит застереження про можливість надання кредиту під час придбання товару (послуги).

5. Забороняється вимагати від споживача укладення договору про споживчий кредит як обов'язкової умови придбання будь-яких товарів чи послуг у кредитодавця або у його спорідненої чи пов'язаної особи.

6. Кредитодавець зобов'язаний безоплатно передавати інформацію щодо всіх споживчих кредитів у порядку, визначеному Законом України "Про організацію формування та обігу кредитних історій", хоча б до одного бюро кредитних історій, включеного до Єдиного реєстру бюро кредитних історій.

{Статтю 14 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020}

Стаття 15. Право споживача на відмову від договору про споживчий кредит

1. Споживач має право протягом 14 календарних днів з дня укладення договору про споживчий кредит відмовитися від договору про споживчий кредит без пояснення причин, у тому числі в разі отримання ним грошових коштів.

2. Про намір відмовитися від договору про споживчий кредит споживач повідомляє кредитодавця у письмовій формі (у паперовому вигляді або у вигляді електронного документа, створеного згідно з вимогами, визначеними Законом України "Про електронні документи та електронний документообіг") до закінчення строку, встановленого частиною першою цієї статті.

{Абзац першої частини другої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 122-IX від 20.09.2019}

Якщо споживач подає повідомлення не особисто, воно має бути засвідчене нотаріально або подане і підписане представником за наявності довіреності на вчинення таких дій.

3. Протягом семи календарних днів з дати подання письмового повідомлення про відмову від договору про споживчий кредит споживач зобов'язаний повернути кредитодавцю грошові кошти, одержані згідно з цим договором, та сплатити проценти за період з дня одержання коштів до дня їх повернення за ставкою, встановленою договором про споживчий кредит.

4. Споживач не зобов'язаний сплачувати будь-які інші платежі у зв'язку з відмовою від договору про споживчий кредит.

5. Відмова від договору про споживчий кредит є підставою для припинення договорів щодо супровідних послуг, що були визначені як обов'язкові для отримання кредиту, укладених споживачем. Кредитодавець або третя сторона зобов'язані повернути споживачу кошти, сплачені ним за такі супровідні послуги, не пізніше як протягом 14 календарних днів з дня подання письмового повідомлення про відмову від договору про споживчий кредит, якщо такі послуги не були фактично надані до дня відмови споживача від договору про споживчий кредит у порядку, визначеному законодавством.

6. Право на відмову від договору про споживчий кредит не застосовується щодо:

1) договорів про споживчий кредит, виконання зобов'язань за якими забезпечено шляхом укладення нотаріально посвідчених договорів (правочинів);

2) споживчих кредитів, наданих на придбання робіт (послуг), виконання яких відбулося до закінчення строку відмови від договору про споживчий кредит, встановленого частиною першою цієї статті.

Стаття 16. Дострокове повернення кредиту

1. Споживач має право в будь-який час повністю або частково достроково повернути споживчий кредит, у тому числі шляхом збільшення суми періодичних платежів. Договором про споживчий кредит може бути передбачено обов'язок повідомлення кредитодавця про намір дострокового повернення споживчого кредиту з оформленням відповідного документа.

Якщо споживач скористався правом повернення споживчого кредиту шляхом збільшення суми періодичних платежів, кредитодавець зобов'язаний здійснити відповідне коригування зобов'язань споживача у бік їх зменшення та на вимогу споживача надати йому новий графік платежів. Договором про споживчий кредит може встановлюватися порядок дострокового повернення споживчого кредиту з урахуванням положень частини третьої цієї статті.

2. Споживач у разі дострокового повернення споживчого кредиту сплачує кредитодавцю проценти за користування кредитом та вартість усіх послуг, пов'язаних з обслуговуванням та погашенням кредиту, за період фактичного користування кредитом.

3. Кредитодавцю забороняється відмовляти споживачу в прийнятті платежу у разі дострокового повернення споживчого кредиту.

Кредитодавцю забороняється встановлювати споживачу будь-яку плату, пов'язану з достроковим поверненням споживчого кредиту. Умова договору про споживчий кредит, що передбачає сплату споживачем будь-якої плати у разі дострокового повернення споживчого кредиту, є нікчемною.

4. У разі затримання споживачем сплати частини споживчого кредиту та/або процентів щонайменше на один календарний місяць, а за споживчим кредитом, забезпеченим іпотекою, та за споживчим кредитом на придбання житла - щонайменше на три календарні місяці кредитодавець має право вимагати повернення споживчого кредиту, строк виплати якого ще не настав, в повному обсязі, якщо таке право передбачене договором про споживчий кредит.

Кредитодавець зобов'язаний у письмовій формі повідомити споживача про таку затримку із зазначенням дій, необхідних для усунення порушення, та строку, протягом якого вони мають бути здійснені.

Якщо кредитодавець відповідно до умов договору про споживчий кредит вимагає здійснення платежів, строк сплати яких не настав, або повернення споживчого кредиту, такі платежі або повернення споживчого кредиту здійснюються споживачем протягом 30 календарних днів, а за споживчим кредитом, забезпеченим іпотекою, та за споживчим кредитом на придбання житла - 60 календарних днів з дня одержання від кредитодавця повідомлення про таку вимогу. Якщо протягом цього періоду споживач усуне порушення умов договору про споживчий кредит, вимога кредитодавця втрачає чинність.

Стаття 17. Реструктуризація зобов'язань за договором про споживчий кредит

1. Кредитодавець має право проводити за погодженням із споживачем реструктуризацію зобов'язань за договором про споживчий кредит.

Реструктуризація зобов'язань за договором про споживчий кредит - це зміна істотних умов договору про споживчий кредит, що здійснюється кредитодавцем на договірних умовах із споживачем і впливає на умови та/або порядок повернення такого кредиту.

Стаття 18. Відступлення права вимоги за договором про споживчий кредит

1. Відступлення права вимоги за договором про споживчий кредит здійснюється відповідно до цивільного законодавства з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

Кредитодавець, який відступив право вимоги за договором про споживчий кредит новому кредитору або залучив колекторську компанію до врегулювання простроченої заборгованості, зобов'язаний протягом 10 робочих днів з дати відступлення права вимоги за договором про споживчий кредит новому кредитору або залучення колекторської компанії до врегулювання простроченої заборгованості повідомити споживача у спосіб, визначений частиною першою

статті 25 цього Закону та передбачений договором про споживчий кредит, про такий факт та про передачу персональних даних споживача, а також надати інформацію про нового кредитора або колекторську компанію відповідно (найменування, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України, місцезнаходження, інформацію для здійснення зв'язку - номер телефону, адресу, адресу електронної пошти). Зазначений обов'язок зберігається за новим кредитором у разі подальшого відступлення права вимоги за відповідним договором.

2. Відступлення права вимоги за договором про споживчий кредит допускається фінансовій установі, яка відповідно до закону має право надавати кошти у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, та/або послуги з факторингу.

У разі якщо особа, яка не є фінансовою установою, яка відповідно до закону має право надавати кошти у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, та/або послуги з факторингу, набуває право вимоги за договором про споживчий кредит у результаті правонаступництва або відповідно до закону, така особа не має права самостійно врегулювати прострочену заборгованість та зобов'язана залучити до врегулювання простроченої заборгованості колекторську компанію. Зазначена вимога не поширюється на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

3. До нового кредитора переходять передбачені цим Законом зобов'язання кредитодавця, зокрема щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки).

Новий кредитор не має права залучити колекторську компанію до врегулювання простроченої заборгованості, якщо умовами договору про споживчий кредит, за яким набуто право вимоги, не передбачено таке право кредитодавця.

4. Положення цієї статті застосовуються до всіх подальших відступлень права вимоги за договором про споживчий кредит, які здійснюються новим кредитором.

{Стаття 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020; в редакції Закону № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

Стаття 19. Черговість погашення вимог за договором про споживчий кредит

1. У разі недостатності суми здійсненого платежу для виконання зобов'язання за договором про споживчий кредит у повному обсязі ця сума погашає вимоги кредитора у такій черговості:

1) у першу чергу сплачуються прострочена до повернення сума кредиту та прострочені проценти за користування кредитом;

2) у другу чергу сплачуються сума кредиту та проценти за користування кредитом;

3) у третю чергу сплачуються неустойка та інші платежі відповідно до договору про споживчий кредит.

Стаття 20. Договори про надання супровідних послуг

1. Укладення договору про споживчий кредит може бути пов'язано з необхідністю отримання споживачем супровідних послуг кредитодавця або третіх осіб.

2. До договорів про надання супровідних послуг, зокрема, належать:

1) договір оцінки майна споживача з метою визначення його кредитоспроможності;

2) договір оцінки майна споживача, що використовується для забезпечення виконання ним зобов'язань за договором про споживчий кредит;

3) договір страхування та інші договори, що укладаються для забезпечення виконання споживачем зобов'язань за договором про споживчий кредит;

4) договір відкриття банківського рахунку, необхідного для отримання чи обслуговування наданого кредиту;

5) договори про надання нотаріальних та інших супровідних послуг у разі, якщо вони необхідні для укладення договору про споживчий кредит.

3. Споживач має право укласти договір про надання супровідних послуг з обраною ним третьою особою, включеною до переліку тих, які відповідають вимогам кредитодавця (за наявності такого переліку), крім випадків, коли відповідну послугу може надати лише кредитодавець. Перелік третіх осіб, які відповідають вимогам кредитодавця, розміщується на офіційному веб-сайті кредитодавця або на інформаційних стендах, доступ до яких є вільним для споживачів, у всіх приміщеннях кредитодавця, включаючи філії та відділення, що здійснюють споживче кредитування. На вимогу споживача такий перелік має бути наданий йому в письмовій чи електронній формі за його вибором.

Кредитодавець у встановленому ним порядку має право визначати перелік третіх осіб, які відповідають його вимогам та можуть надавати споживачам супровідні послуги, пов'язані з укладенням договору про споживчий кредит. Кредитодавець на своєму офіційному веб-сайті зобов'язаний забезпечити оприлюднення, вільний доступ та своєчасне оновлення інформації про вимоги до осіб, які надають супровідні послуги, та до відповідних договорів, що приймаються кредитодавцем у якості забезпечення за кредитом та/або укладення яких є умовою надання (подальшого обслуговування) кредиту, а також розмістити на ньому правила співпраці кредитодавця з такими особами.

4. Кредитодавцю забороняється пов'язувати укладення договору про споживчий кредит з вимогою укладення договорів про надання супровідних послуг із конкретною третьою особою.

Якщо визначений кредитодавцем перелік третіх осіб, які можуть надавати споживачам супровідні послуги, пов'язані з укладенням договору про споживчий кредит, включає менше трьох осіб для кожного виду послуг, споживач має право самостійно обрати особу, яка може надавати споживачам відповідні супровідні послуги, серед осіб, не включених до переліку, визначеного кредитодавцем.

5. У разі розірвання споживачем договору про надання супровідних послуг, який є обов'язковим для укладення договору про споживчий кредит, та неукладення протягом 15 календарних днів нового договору про надання таких самих послуг з особою, що відповідає вимогам кредитодавця, та з урахуванням вимог частини четвертої цієї статті, кредитодавець має право вимагати дострокового виконання зобов'язань за договором про споживчий кредит.

Стаття 21. Особливості відповідальності споживача за договором про споживчий кредит

1. Споживач, який порушив своє зобов'язання щодо повернення кредиту та процентів за ним, має відшкодувати кредитодавцю завдані цим збитки відповідно до закону з урахуванням особливостей, визначених цією статтею.

2. У договорах про споживчий кредит пеня за невиконання зобов'язання щодо повернення кредиту та процентів за ним не може перевищувати подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня, та не може бути більшою за 15 відсотків суми простроченого платежу.

Сукупна сума неустойки (штраф, пеня), нарахована за порушення зобов'язань споживачем на підставі договору про споживчий кредит, не може перевищувати половини суми, одержаної споживачем за таким договором, і не може бути збільшена за домовленістю сторін.

3. Сукупна сума неустойки (штраф, пеня) та інших платежів, що підлягають сплаті споживачем за порушення виконання його зобов'язань на підставі договору про споживчий кредит, загальний розмір кредиту за яким не перевищує розміру однієї мінімальної заробітної плати, не може перевищувати розміру подвійної суми, одержаної споживачем за таким договором, і не може бути збільшена за домовленістю сторін.

За порушення виконання споживачем зобов'язань за договором про споживчий кредит, загальний розмір кредиту за яким не перевищує розміру однієї мінімальної заробітної плати, процентна ставка за кредитом, порядок її обчислення, порядок сплати процентів не можуть бути змінені у бік погіршення для споживача.

{Статтю 21 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020}

4. Застосування штрафу та пені за одне й те саме порушення споживачем зобов'язання за договором про споживчий кредит заборонено.

{Статтю 21 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 891-IX від 15.09.2020}

Розділ III¹

ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРОСТРОЧЕНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Стаття 22. Набуття статусу колекторської компанії

1. Юридична особа, яка має намір набути статус колекторської компанії (крім небанківської фінансової установи) (далі - заявник), подає до Національного банку України відповідно до вимог, у порядку та за формою, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України, такі документи:

1) заява про включення до реєстру колекторських компаній;

2) анкета заявника з описом його бізнес-намірів;

3) документи, що містять відомості про керівників, працівників заявника, осіб, залучених заявником на підставі цивільно-правових договорів для безпосередньої взаємодії із споживачами, разом із письмовим запевненням про їх відповідність кваліфікаційним вимогам, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України;

4) документи, що містять відомості про власників істотної участі заявника, та документи, визначені нормативно-правовими актами Національного банку України, що підтверджують відповідність власників істотної участі заявника вимогам, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України;

5) документи, що містять відомості про структуру власності заявника;

6) анкета заявника щодо політик та внутрішніх положень заявника щодо взаємодії із споживачами, захисту персональних даних, порядку організації та проведення навчання і підвищення кваліфікації працівників;

7) письмове запевнення керівників про проходження працівниками заявника, третіми особами, залученими заявником на підставі цивільно-правових договорів для безпосередньої взаємодії із споживачами, навчання з питань встановлених законодавством вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки), захисту прав споживачів та обробки персональних даних;

8) документ, що підтверджує внесення заявником встановленої Національним банком України плати за розгляд пакета документів.

Для внесення до реєстру колекторських компаній заявник зобов'язаний подати до Національного банку України одночасно всі документи та інформацію, визначені цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Протягом строку розгляду документів, передбаченого частиною третьою цієї статті, Національний банк України має право вимагати, а заявник зобов'язаний надати додаткову інформацію, документи та/або пояснення, що є необхідними для встановлення достовірності відомостей, наданих відповідно до вимог цієї статті та/або нормативно-правових актів Національного банку України. У такому разі розгляд заяви про внесення до реєстру колекторських компаній зупиняється до моменту отримання відповіді від заявника. У разі неотримання вичерпної відповіді протягом 30 робочих днів з дня надсилання запиту Національним банком України документи, подані для внесення до реєстру колекторських компаній, вважаються такими, що містять неповну інформацію, та повертаються заявнику.

Заявник, який є небанківською фінансовою установою, що має право надавати фінансові послуги з факторингу та/або надання коштів у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, та має намір набути статус колекторської компанії, подає до Національного банку України відповідно до вимог, у порядку та за формою, встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України, заяву про включення до реєстру колекторських компаній.

Небанківська фінансова установа, що має право надавати фінансові послуги з факторингу та/або надання коштів у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, не включена до реєстру колекторських компаній, має право здійснювати врегулювання простроченої заборгованості лише у власних інтересах.

2. Власником істотної участі колекторської компанії не може бути:

1) фізична особа:

а) яка має не зняту або не погашену в установленому законом порядку судимість за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, кримінальні правопорушення проти власності, кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи;

б) яка є резидентом держави, що здійснює збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України", та/або держави, дії якої створюють умови для виникнення збройного конфлікту та застосування воєнної сили проти України;

в) зареєстроване місце проживання якої розташоване на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі або території проведення операції Об'єднаних сил;

г) до якої застосовано дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення права на зайняття адвокатською діяльністю, якій анульовано свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю або діяльністю арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), яку позбавлено права на здійснення діяльності приватного виконавця, - протягом трьох років з дня прийняття відповідного рішення;

г) звільнена з посади судді, прокурора, працівника правоохоронного органу, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку з притягненням до дисциплінарної відповідальності, - протягом трьох років з дня звільнення;

д) яка не відповідає вимогам до ділової репутації, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України;

2) юридична особа:

а) зареєстрована у державі, що здійснює збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України", та/або державі, дії якої створюють умови для виникнення збройного конфлікту та застосування воєнної сили проти України;

б) місцезнаходженням якої відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань є тимчасово окупована територія України або територія проведення операції Об'єднаних сил;

в) яка не відповідає вимогам до ділової репутації, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України.

3. За результатами розгляду документів заявника Національний банк України приймає рішення про включення заявника до реєстру колекторських компаній або про відмову у включенні протягом 30 робочих днів з дня подання повного пакета документів.

4. Національний банк України відмовляє у включенні заявника до реєстру колекторських компаній, якщо:

1) подані документи містять неповну або недостовірну інформацію чи не відповідають вимогам закону або нормативно-правових актів Національного банку України;

2) заявник, керівник (керівники) заявника, працівники заявника, інші особи, залучені заявником на підставі цивільно-правових договорів для безпосередньої взаємодії із споживачами, або власники істотної участі заявника не відповідають вимогам, встановленим цим Законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України, у тому числі кваліфікаційним вимогам;

3) структура власності заявника не відповідає вимогам, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України.

Забороняється включення до реєстру колекторських компаній юридичних осіб, місцезнаходженням яких відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань є тимчасово окупована територія України або територія проведення операції Об'єднаних сил.

5. Заявник набуває статусу колекторської компанії та право здійснювати врегулювання простроченої заборгованості з дня включення відомостей про нього до реєстру колекторських компаній.

Юридичній особі, не включеній до реєстру колекторських компаній, забороняється здійснювати врегулювання простроченої заборгованості.

Положення абзацу другого цієї частини не поширюється на кредиторів та нових кредиторів, які здійснюють врегулювання простроченої заборгованості, право вимоги за якою належить таким особам.

6. Національний банк України видає заявнику, відомості про якого включені до реєстру колекторських компаній, витяг з реєстру колекторських компаній за формою, що затверджується Національним банком України.

7. Особи, які мають істотну участь у колекторській компанії, зобов'язані протягом усього часу, впродовж якого вони мають істотну участь у колекторській компанії, відповідати вимогам, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Стаття 23. Права та обов'язки кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії при врегулюванні простроченої заборгованості

1. Кредитодавець, новий кредитор має право залучати до врегулювання простроченої заборгованості виключно колекторську компанію, включену до реєстру колекторських компаній, шляхом укладення відповідного договору. Договір, спрямований на врегулювання простроченої заборгованості, укладений кредитодавцем, новим кредитором з юридичною особою, яка не включена до реєстру колекторських компаній, є нікчемним.

2. Кредитодавець, новий кредитор зобов'язаний повідомити Національний банк України про укладення договору з колекторською компанією у строки та порядку, визначені Національним банком України.

3. Кредитодавець, новий кредитор зобов'язаний розмістити на власному веб-сайті (веб-сайтах), у програмному застосунку (мобільному додатку), що використовуються для надання ним послуг, а також у місцях надання фінансових послуг споживачам інформацію про колекторські компанії, що діють у його інтересах при врегулюванні простроченої заборгованості, а також інформацію про вимоги щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки) у порядку, строки та за формою, що визначені Національним банком України.

4. Колекторська компанія для виконання окремих функцій або процесів у межах здійснення колекторської діяльності, зокрема для безпосередньої взаємодії із споживачами, має право залучати фізичних і юридичних осіб на договірних засадах. Колекторська компанія зобов'язана повідомляти про залучення таких осіб Національний банк України у встановлені ним строки та порядку.

5. Колекторська компанія зобов'язана розмістити на власному веб-сайті (веб-сайтах), у програмному застосунку (мобільному додатку), що використовуються для надання нею послуг, а також у місцях надання фінансових послуг споживачам (у разі якщо колекторська компанія є небанківською фінансовою установою) інформацію про вимоги щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки) у порядку, строки та за формою, що визначені Національним банком України.

Стаття 24. Реєстр колекторських компаній

1. Національний банк України у встановленому ним порядку веде реєстр колекторських компаній.

2. Національний банк України забезпечує вільний цілодобовий безоплатний доступ до інформації з реєстру колекторських компаній у мережі Інтернет, на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України, з можливістю перегляду, пошуку, копіювання та роздрукування інформації з реєстру.

Стаття 25. Вимоги щодо взаємодії із споживачами та іншими особами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки)

1. Взаємодія кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем або третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, при врегулюванні простроченої заборгованості може здійснюватися виключно шляхом:

1) безпосередньої взаємодії (телефонні та відеопереговори, особисті зустрічі). Проведення особистих зустрічей можливе виключно з 9 до 19 години, за умови що особа, з якою здійснюється взаємодія, не заперечує проти проведення з нею зустрічі та попередньо надала згоду на особисту зустріч під час телефонної розмови або окрему письмову згоду на це. Місце і час зустрічі підлягають обов'язковому попередньому узгодженню;

2) надсилання текстових, голосових та інших повідомлень через засоби телекомунікації, у тому числі без залучення працівника кредитодавця, нового кредитора або колекторської компанії, шляхом використання програмного забезпечення або технологій;

3) надсилання поштових відправлень із позначкою "Вручити особисто" за місцем проживання чи перебування або за місцем роботи фізичної особи.

2. Під час першої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем або третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, у рамках врегулювання простроченої заборгованості кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія зобов'язані повідомити:

1) повне найменування кредитора (у разі якщо взаємодію здійснює новий кредитор або колекторська компанія), своє повне найменування, номер телефону для здійснення зв'язку та адресу (електронну або поштову) для листування;

2) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи, яка здійснює взаємодію із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем або третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, або ім'я та індекс, за допомогою якого кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія однозначно ідентифікують особу, яка

здійснює взаємодію, або зазначення про використання для взаємодії програмного забезпечення або технології, якщо взаємодія здійснюється без залучення працівника кредитодавця, нового кредитора чи колекторської компанії;

3) правову підставу взаємодії;

4) розмір простроченої заборгованості (розмір кредиту, проценти за користування кредитом, розмір комісії та інших платежів, пов'язаних з отриманням, обслуговуванням і поверненням кредиту), розмір неустойки та інших платежів, що стягуються при невиконанні зобов'язання за договором про споживчий кредит або відповідно до закону. У разі звернення відповідно до договору про споживчий кредит до третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, у тому числі до близьких осіб, відповідно до частини шостої цієї статті інформація про розмір простроченої заборгованості повідомляється лише за наявності згоди споживача на передачу інформації про наявність простроченої заборгованості таким особам. Розрахунок розміру простроченої заборгованості для колекторської компанії здійснюється кредитодавцем або новим кредитором.

3. Новий кредитор, колекторська компанія на вимогу споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя або майнового поручителя зобов'язані протягом п'яти робочих днів після першої взаємодії при врегулюванні простроченої заборгованості надати документи, що підтверджують інформацію, зазначену у частині другій цієї статті (у тому числі детальний розрахунок простроченої заборгованості та всіх інших платежів по кожному платіжному періоду та підставу їх нарахування), особисто або шляхом направлення листа на адресу (електронну або поштову) такої особи, або в інший визначений договором про споживчий кредит спосіб.

Кредитодавець на вимогу споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя або майнового поручителя зобов'язаний протягом семи робочих днів після першої взаємодії при врегулюванні простроченої заборгованості (якщо інший строк не встановлено законом) надати документи, що підтверджують інформацію, зазначену у пункті 4 частини другої цієї статті, особисто або шляхом направлення листа на зазначену в договорі про споживчий кредит адресу (електронну або поштову), або в інший визначений таким договором спосіб.

Новий кредитор, колекторська компанія не має права за власною ініціативою повторно взаємодіяти із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем до моменту надання підтвердних документів, передбачених абзацом першим цієї частини. Кредитодавець не має права за власною ініціативою повторно взаємодіяти із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем до моменту надання підтвердних документів, передбачених абзацом другим цієї частини.

Для цілей цієї частини моментом надання відповідних підтвердних документів є будь-який із таких:

1) момент отримання кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією підтвердження направлення споживачу, його близьким особам, представнику, спадкоємцю, поручителю або майновому поручителю підтвердних документів - у разі направлення таких документів електронною поштою;

2) 23 година 59 хвилин десятого робочого дня з дня направлення кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією рекомендованого поштового відправлення з описом вкладення, що містило відповідні підтвердні документи, або момент отримання повідомлення про вручення зазначеного поштового відправлення, якщо таке повідомлення отримано кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією раніше зазначеного 10-денного строку.

4. Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія зобов'язані здійснювати у встановленому Національним банком України порядку фіксування кожної безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем або третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, за допомогою відео- та/або звукозаписувального технічного засобу з метою захисту правового інтересу учасників врегулювання простроченої заборгованості. Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія зобов'язані попередити споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя або третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, про таке фіксування.

Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія зобов'язані зберігати всі носії інформації, на яких зафіксовано взаємодію із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем або третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію (у тому числі за допомогою технічних засобів), протягом трьох років після такої взаємодії.

Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія можуть здійснювати обробку виключно персональних даних споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя або третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, обов'язок з обробки яких покладений на них законом, а також персональних даних, що містяться у матеріалах та даних, зібраних у процесі взаємодії при врегулюванні простроченої заборгованості.

Кредитодавцю, новому кредитору, колекторській компанії при врегулюванні простроченої заборгованості забороняється здійснювати обробку персональних даних третіх осіб, у тому числі близьких осіб споживача, які не надали згоди на обробку їхніх даних, а також таких даних про споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя або майнового поручителя, третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію:

- 1) щодо графіка його роботи;
- 2) щодо місця та часу відпочинку;
- 3) щодо поїздок у межах та за межі України;
- 4) щодо місця та часу зустрічі з рідними, друзями та іншими особами;
- 5) щодо інформації, розміщеної в соціальних мережах;
- 6) щодо стану здоров'я;
- 7) щодо політичних поглядів та релігійних переконань;
- 8) щодо членства у партіях та громадських об'єднаннях;

9) фото та відеоматеріалів із зображенням споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя або майнового поручителя, третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію (крім випадків створення, зберігання, використання таких фото- та/або відеоматеріалів для виконання передбачених законодавством обов'язків, а також випадків створення, зберігання, використання таких фото- та/або відеоматеріалів на підставі письмової згоди споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя або майнового поручителя, третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію).

5. Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія, фізичні та юридичні особи, залучені на договірних засадах кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, зобов'язані дотримуватися вимог щодо взаємодії із споживачами під час врегулювання простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки).

Кредитодавцю, новому кредитору, колекторській компанії, фізичним та юридичним особам, залученим на договірних засадах кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, при врегулюванні простроченої заборгованості забороняється:

1) здійснювати дії, що зазіхають на особисту гідність, права, свободи, власність споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя та/або інших осіб, ставлять під загрозу життя, здоров'я, ділову репутацію зазначених осіб, а також використовувати погрози, шантаж, вчиняти інші незаконні (неправомірні) дії стосовно зазначених осіб;

2) вводити споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя, третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, в оману щодо:

а) розміру, характеру та підстав виникнення простроченої заборгованості, а також наслідків, що настануть для споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя, третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, у разі невиконання умов договору про споживчий кредит;

б) передачі питання про погашення простроченої заборгованості на розгляд суду, можливості застосування до боржника заходів адміністративного і кримінального переслідування;

в) належності кредитора, кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії, фізичних та юридичних осіб, залучених на договірних засадах кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію при врегулюванні простроченої заборгованості, до органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

3) з власної ініціативи взаємодіяти із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем або третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, та/або з їхніми близькими особами у період з 20 до 9 години, а також у вихідні, святкові і неробочі дні;

4) взаємодіяти із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем або третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, та/або з їхніми близькими особами більше двох разів на добу, крім випадків додаткової взаємодії за їхньою власною ініціативою. Взаємодія за допомогою засобів зв'язку вважається такою, що відбулася, якщо в результаті такої взаємодії особі передано змістовну інформацію про розмір простроченої заборгованості (розмір кредиту, проценти за користування кредитом, розмір комісії та інших платежів, пов'язаних з отриманням, обслуговуванням і поверненням кредиту), порядок її погашення, розмір неустойки та інших платежів, що стягуються у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит або відповідно до закону;

5) приховувати інформацію про номер контактного телефону, з якого здійснюється дзвінок або надсилається повідомлення споживачу, його близьким особам, представнику, спадкоємцю, поручителю, майновому поручителю, третім особам, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, про поштову адресу або адресу електронної пошти, з якої надсилається повідомлення, про відправника поштового або електронного повідомлення;

б) використовувати функцію (сервіс) автоматичного додзвону до споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя, третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, протягом більше 30 хвилин на добу;

7) використовувати на конвертах або повідомленнях, що надсилаються споживачу, його близьким особам, представнику, спадкоємцю, поручителю, майновому поручителю або третім особам, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, зображення, що можуть бути сприйняті як такі, що містять погрозу, розміщувати на конвертах або повідомленнях відомості, що прямо чи опосередковано вказують на наявність заборгованості, використовувати написи "виконавчий документ", "рішення про стягнення", "повідомлення про виселення" тощо, а також найменування органів державної влади, у тому числі осіб, які здійснюють повноваження у сфері примусового виконання рішень;

8) будь-яким чином повідомляти третіх осіб (крім осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію) про заборгованість споживача або здійснювати взаємодію з цими особами таким чином, щоб їм стала відома або могла стати відомою інформація про заборгованість споживача, крім випадків взаємодії з особою, стосовно якої споживач надав згоду на передачу їй інформації про наявність простроченої заборгованості, а також інших випадків, передбачених законом;

9) вимагати від споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя, а також його роботодавця та/або інших осіб прийняти на себе зобов'язання щодо простроченої заборгованості, якщо інше не передбачено договором про споживчий кредит або законом;

10) вчиняти дії, що завдають шкоду репутації, у тому числі діловій репутації, споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, або погрожувати вчиненням таких дій;

11) вимагати погашення заборгованості в інший спосіб, ніж передбачено договором про споживчий кредит або законом;

12) за власною ініціативою будь-яким чином взаємодіяти із споживачем або його близькими особами, якщо споживач письмово, шляхом надання всіх належним чином оформлених підтвердних документів, повідомив, що його інтереси при врегулюванні простроченої заборгованості представляє його представник;

13) проводити особисті зустрічі із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, без попереднього погодження таких зустрічей відповідною особою;

14) будь-яким чином взаємодіяти з приводу укладеного споживачем договору про споживчий кредит з особами (крім споживача, його представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя), які не надали згоди на таку взаємодію.

Національний банк України у разі виявлення існування практики врегулювання простроченої заборгованості, що порушує права та законні інтереси споживачів, їх близьких осіб, представників, спадкоємців, поручителів або майнових поручителів, третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, у межах своєї компетенції встановлює додаткові вимоги щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки).

6. Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія має право для донесення до споживача інформації про необхідність виконання зобов'язань за договором про споживчий кредит при врегулюванні простроченої заборгованості взаємодіяти з третіми особами, персональні дані яких передані кредитодавцю, новому кредитору, колекторській компанії споживачем у процесі укладення, виконання та припинення договору про споживчий кредит. Обов'язок щодо отримання згоди таких третіх осіб на обробку їхніх персональних даних до передачі таких персональних даних кредитодавцю, новому кредитору, колекторській компанії покладатися на споживача.

Форма інформаційного повідомлення, за допомогою якої споживачем здійснюється передача персональних даних третіх осіб при укладенні договору про споживчий кредит, повинна містити повідомлення про кримінальну відповідальність, передбачену статтею 182 Кримінального кодексу України, за незаконне збирання, зберігання, використання, поширення конфіденційної інформації про третіх осіб.

Якщо під час першої взаємодії кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії з такою третьою особою вона висловила заборону на здійснення обробки її персональних даних, кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія зобов'язані негайно припинити здійснення такої обробки. У разі якщо врегулювання простроченої заборгованості в інтересах кредитодавця, нового кредитора одночасно здійснюють кілька колекторських компаній, кредитодавець, новий кредитор зобов'язаний невідкладно повідомити про заборону третьої особи на здійснення обробки її персональних даних усім таким колекторським компаніям з метою негайного припинення ними обробки персональних даних зазначеної особи при врегулюванні простроченої заборгованості за таким договором про споживчий кредит.

7. Дії, які від імені кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії вчиняються третіми особами, залученими на договірних засадах кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію при врегулюванні простроченої заборгованості, вважаються вчиненими таким кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією.

8. Забороняється покладати на споживача обов'язок з оплати/компенсації витрат на здійснення врегулювання простроченої заборгованості. Витрати на врегулювання простроченої заборгованості, крім оплати зобов'язань за договором про споживчий кредит або іншим

договором, передбаченим статтею 3 цього Закону, здійснюються виключно за рахунок коштів кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії.

9. З ініціативи кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії або третьої особи, яка діє від їхнього імені та/або в їхніх інтересах, не допускається спрямована на повернення простроченої заборгованості взаємодія у спосіб, передбачений пунктом 1 частини першої цієї статті (безпосередня взаємодія), із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, з моменту отримання документів, які свідчать, що така особа:

- 1) є недієздатною особою або особою, обмеженою в дієздатності;
- 2) перебуває на стаціонарному лікуванні в закладі охорони здоров'я;
- 3) є особою з інвалідністю I групи;
- 4) є неповнолітньою особою.

У разі неподання документів, що підтверджують наявність обставин, передбачених цією частиною, їх наявність вважається непідтверженою.

Стаття 26. Нагляд за додержанням вимог законодавства щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки)

1. Національний банк України у встановленому ним порядку здійснює нагляд за додержанням кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією встановлених законодавством вимог щодо захисту прав споживачів фінансових послуг, у тому числі вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки), шляхом:

1) розгляду звернень споживачів про недотримання кредитодавцем, новим кредитором та/або колекторською компанією вимог щодо етичної поведінки;

2) здійснення перевірки достатності та належності заходів, що вживаються кредитодавцем, новим кредитором з метою здійснення контролю за дотриманням колекторською компанією вимог щодо етичної поведінки;

3) надання кредитодавцю, новому кредитору рекомендацій щодо необхідності посилення контролю за дотриманням колекторською компанією вимог щодо етичної поведінки, а також рекомендацій кредитодавцю, новому кредитору, колекторській компанії щодо необхідності посилення контролю за дотриманням їхніми працівниками, третіми особами, залученими на підставі цивільно-правових договорів для безпосередньої взаємодії із споживачами, вимог щодо етичної поведінки;

4) перевірки дотримання кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки) та обмежень щодо обробки персональних даних споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя або майнового поручителя, третіх осіб, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію;

5) застосування до кредитодавця, нового кредитора, колекторської компанії передбачених законом заходів впливу за порушення вимог щодо етичної поведінки.

Національний банк України має право покласти на колекторську компанію обов'язок відсторонити від роботи будь-кого з керівників та/або працівників такої компанії у разі їх невідповідності вимогам, встановленим цим Законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України, у тому числі кваліфікаційним вимогам. Колекторська компанія зобов'язана вжити заходів для відсторонення від роботи такої особи (таких осіб) у порядку, встановленому Національним банком України.

2. Національний банк України у встановленому ним порядку має право виключити відомості про колекторську компанію з реєстру колекторських компаній у разі:

1) отримання від колекторської компанії відповідної заяви про виключення з реєстру;

2) встановлення факту подання колекторською компанією до Національного банку України недостовірної інформації;

3) невідповідності власника істотної участі вимогам (у тому числі щодо ділової репутації), встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України;

4) невідповідності структури власності заявника вимогам, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України;

5) застосування до колекторської компанії два та більше разів протягом року заходів впливу, передбачених пунктами 2 і 3 частини першої статті 28 цього Закону;

6) отримання від кредитодавця, нового кредитора інформації про дострокове припинення (розірвання) договору з колекторською компанією з підстав порушення такою компанією визначених законодавством вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки) два та більше разів протягом року;

7) наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про державну реєстрацію припинення відповідної юридичної особи, яка має статус колекторської компанії;

8) нездійснення колекторською компанією колекторської діяльності протягом року з дня включення до реєстру;

9) відмови колекторської компанії у проведенні перевірки Національним банком України;

10) невиконання колекторською компанією вимог Національного банку України щодо усунення виявлених порушень вимог закону, нормативно-правових актів Національного банку України з питань регулювання колекторської діяльності;

11) неусунення колекторською компанією протягом року після тимчасової заборони на здійснення врегулювання простроченої заборгованості порушень вимог законодавства щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки).

3. Національний банк України у разі виключення з реєстру колекторських компаній відомостей про колекторську компанію, що має укладені договори про здійснення врегулювання простроченої заборгованості, інформує у порядку та строки, встановлені Національним банком України, про таке виключення відповідного кредитодавця або нового кредитора, який має укладений з такою колекторською компанією договір, а також виключену з реєстру колекторську компанію.

Кредитодавець, новий кредитор у разі отримання від Національного банку України інформації про виключення відомостей про колекторську компанію з реєстру колекторських компаній зобов'язаний достроково в односторонньому порядку розірвати договір з такою компанією.

Стаття 27. Контроль за діяльністю колекторської компанії

1. Кредитодавець, новий кредитор зобов'язаний здійснювати у формах, встановлених Національним банком України, контроль за додержанням колекторською компанією встановлених законодавством вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки) та має право вимагати від такої компанії усунення порушень. З цією метою кредитодавець, новий кредитор здійснює облік і розгляд усіх отриманих ним звернень про порушення прав споживачів при здійсненні колекторською компанією врегулювання простроченої заборгованості.

2. Кредитодавець, новий кредитор зобов'язаний достроково в односторонньому порядку розірвати договір з колекторською компанією, яка два та більше разів протягом року з дня першого отримання кредитодавцем, новим кредитором підтвердження інформації про порушення колекторською компанією встановлених законодавством вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки) вчинила порушення встановлених законодавством вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки).

3. Кредитодавець, новий кредитор зобов'язаний повідомити Національний банк України про закінчення строку дії договору, укладеного з колекторською компанією, та/або про дострокове припинення (розірвання) такого договору у строки та в порядку, встановлені Національним банком України.

У разі отримання кредитодавцем, новим кредитором від будь-якої особи, яка не включена до реєстру колекторських компаній, пропозиції щодо здійснення в його інтересах дії, що суттю є врегулюванням простроченої заборгованості, такий кредитодавець, новий кредитор зобов'язаний не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання відповідної пропозиції повідомити про це Національний банк України у встановленому ним порядку.

Стаття 28. Відповідальність за порушення вимог щодо етичної поведінки

1. У разі порушення законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг, у тому числі вимог щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимог щодо етичної поведінки), Національний банк України має право у встановленому ним порядку застосувати такі заходи впливу, адекватні вчиненому порушенню:

1) направити кредитодавцю, новому кредитору та/або колекторській компанії письмове застереження з вимогою про усунення виявленого порушення та/або вжиття заходів для недопущення такого порушення у подальшій діяльності (далі - письмове застереження);

2) накладати відповідно до Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" штраф на кредитодавця, нового кредитора та/або колекторську компанію;

3) тимчасово заборонити колекторській компанії здійснювати врегулювання простроченої заборгованості;

4) виключити відомості про колекторську компанію з реєстру колекторських компаній у випадку, передбаченому пунктом 5 частини другої статті 26 цього Закону;

5) тимчасово зупинити або відкликати (анулювати) ліцензію кредитодавця - небанківської фінансової установи, нового кредитора - небанківської фінансової установи на провадження діяльності з надання фінансових послуг.

Національний банк України застосовує заходи впливу, передбачені цією частиною, з дотриманням принципів співмірності, врахування характеру та обставин вчинення порушення, причин, що зумовили вчинення такого порушення, заходів, вжитих для запобігання порушенню та його усунення, а також врахування наслідків порушення.

2. Рішення Національного банку України про застосування заходу впливу може бути оскаржене в судовому порядку. Оскарження рішення Національного банку України не зупиняє його виконання.

3. Рішення Національного банку України про застосування заходу впливу у вигляді накладення штрафу набирає чинності з робочого дня, наступного за днем прийняття такого рішення.

У разі якщо протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про застосування заходу впливу у вигляді накладення штрафу кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія письмово не повідомили Національний банк України про добровільне виконання такого рішення і таке рішення не було оскаржене в судовому порядку, таке рішення набуває статусу

виконавчого документа, підлягає оформленню відповідно до вимог Закону України "Про виконавче провадження" та передається до органів державної виконавчої служби для примусового виконання згідно із законодавством.

У разі якщо рішення Національного банку України про застосування заходу впливу у вигляді накладення штрафу протягом місяця з дня набрання ним чинності оскаржене в судовому порядку та адміністративним судом відкрито провадження у справі про оскарження зазначеного рішення, таке рішення набуває статусу виконавчого документа з дня набрання законної сили відповідним судовим рішенням у такій справі з урахуванням строків, передбачених Законом України "Про виконавче провадження".

4. Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія несуть перед споживачем відповідальність за завдану їхніми неправомірними діями шкоду у порядку, встановленому законом.

{Закон доповнено розділом III¹ згідно із Законом № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

Розділ IV ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

2. Дія цього Закону поширюється на договори про споживчий кредит, укладені після дня набрання чинності цим Законом, крім пункту 6 цього розділу, дія якого поширюється на всі договори про споживчий кредит, та пункту 7 цього розділу, дія якого поширюється на всі договори про споживчий кредит, наданий в іноземній валюті, які відповідають викладеним у зазначеному пункті критеріям, пункту 7¹ цього розділу, дія якого поширюється на всі договори про споживчий кредит та договори, передбачені пунктами 1 і 5 частини другої статті 3 цього Закону, які відповідають встановленим у зазначеному пункті критеріям, а також пунктів 8-16 цього розділу, дія яких поширюється на всі договори про споживчий кредит та всі договори, передбачені частиною другою статті 3 цього Закону, предметом забезпечення за якими є або, станом на 24 лютого 2022 року, було майно, яке відповідає ознакам, визначеним пунктом 8 цього розділу.

{Пункт 2 розділу IV "Прикінцеві та перехідні положення" в редакції Законів № 540-IX від 30.03.2020, № 1381-IX від 13.04.2021; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2823-IX від 01.12.2022, № 3156-IX від 10.06.2023}

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Цивільному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40-44, ст. 356):

абзац перший частини першої статті 534 доповнити словами "або законом";

абзац другий частини другої статті 551 доповнити словами "якщо таке збільшення не заборонено законом";

у статті 1056¹:

частину другу доповнити словами "на дату укладення договору";

у частині третій слово "банком" замінити словом "кредитором", а слово "банку" - словом "кредитора";

доповнити частиною сьомою такого змісту:

"7. Особливості застосування змінюваної процентної ставки за договором про надання споживчого кредиту встановлюються законом";

2) частину другу статті 60 Закону України "Про банки і банківську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30; 2007 р., № 33, ст. 440) доповнити пунктом 9 такого змісту:

"9) інформація про фізичну особу, яка має намір укласти договір про споживчий кредит, отримана під час оцінки її кредитоспроможності";

3) у Законі України "Про захист прав споживачів" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 7, ст. 84; 2012 р., № 21, ст. 197):

пункт 23 частини першої статті 1 виключити;

текст статті 11 викласти в такій редакції:

"1. Цей Закон застосовується до відносин споживчого кредитування у частині, що не суперечить Закону України "Про споживче кредитування".

4. Кабінету Міністрів України до дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

5. Національному банку України та Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, до дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, які встановлюють вимоги до кредитних посередників, вимоги до діяльності кредитних посередників, а також порядок доручення фінансовими установами третім особам здійснення ідентифікації та верифікації клієнта (споживача).

6. У разі прострочення споживачем у період з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), виконання зобов'язань за договором про споживчий кредит (в тому числі, але не виключно, прострочення споживачем у період з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), виконання зобов'язань зі сплати платежів) споживач звільняється від відповідальності перед кредитором за таке прострочення. В тому числі, але не виключно, споживач в разі допущення такого прострочення звільняється від обов'язків сплачувати кредитором неустойку (штраф, пеню) та інші платежі, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) споживачем зобов'язань за таким договором. Забороняється збільшення процентної ставки за користування кредитом з причин, інших ніж передбачені частиною четвертою статті 1056¹ Цивільного кодексу України, у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит у період з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), наступного за місяцем, в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19) (в тому числі, але не виключно, прострочення споживачем у період з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), наступного за місяцем, в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), виконання зобов'язань зі сплати платежів). Норми цього пункту поширюються у тому числі на кредити, визначені частиною другою статті 3 цього Закону.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 533-IX від 17.03.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 591-IX від 13.05.2020}

6¹. У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після дня його припинення або скасування у разі прострочення споживачем виконання зобов'язань за договором про споживчий кредит споживач звільняється від відповідальності перед кредитором за таке прострочення. У разі допущення такого прострочення споживач звільняється, зокрема, від обов'язку сплати кредитором неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) споживачем зобов'язань за таким договором. Забороняється збільшення процентної ставки за користування кредитом з причин інших, ніж передбачені частиною четвертою статті 1056¹ Цивільного кодексу України, у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит у період, зазначений у цьому пункті. Норми цього пункту поширюються, у тому числі, на кредити, визначені частиною другою статті 3 цього Закону.

Установити, що неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за таким договором, підлягають списанню кредитором.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 2120-IX від 15.03.2022}

6². Під час врегулювання простроченої заборгованості у період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні", та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування кредитором, новий кредитор, колекторська компанія, фізичні та юридичні особи, залучені на договірних засадах кредитором, новим кредитором, колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, додатково зобов'язані дотримуватися таких вимог щодо етичної поведінки:

1) не взаємодіяти за власною ініціативою із споживачем, який у передбачений цим пунктом спосіб повідомив про свою належність до захищеної категорії або щодо належності якого до захищеної категорії у передбачений цим пунктом спосіб повідомили близькі особи такого споживача, його представники, спадкоємці, поручителі, майнові поручителі або треті особи, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію.

Для цілей цього пункту захищеними категоріями є:

а) військовослужбовці Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які проходять військову службу на території України;

б) військовослужбовці, які стали особами з інвалідністю внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням військової служби, чи внаслідок захворювання після звільнення їх з військової служби, пов'язаного з проходженням військової служби;

в) члени сімей військовослужбовців, які загинули, померли чи пропали безвісти;

г) особи, які перебувають у полоні, особи, з якими втрачено зв'язок, особи, зниклі безвісти;

2) не взаємодіяти за власною ініціативою з близькими особами споживача, який належить до захищеної категорії, його представником, крім представника, який не є близькою особою такого споживача, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит такого споживача та які надали згоду на таку взаємодію.

Споживач, який належить до захищеної категорії та має бажання на період дії воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування припинити взаємодію з особами, зазначеними в абзаці першому цього пункту, його близькі особи, представники, спадкоємці, поручителі або майнові поручителі повідомляють кредитодавця або нового кредитора про таке волевиявлення та про належність споживача до захищеної категорії за допомогою будь-якого засобу комунікації, реквізити якого розміщено на веб-сайті такого кредитодавця або нового кредитора, з наданням копій підтвердних документів про належність споживача до захищеної категорії.

Кредитодавець та новий кредитор зобов'язані розмістити на головній сторінці свого веб-сайту адресу електронної пошти, місцезнаходження та номер телефону (гарячої лінії, контакт-центру), за якими приймаються повідомлення споживачів та інших зазначених у цьому пункті осіб про належність особи до захищеної категорії.

Для цілей цього пункту підтвердними документами про належність споживача до захищеної категорії є:

для військовослужбовців Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які проходять військову службу на території України, - підписана командиром (начальником, керівником) або особою, яка його заміщує, відповідного структурного підрозділу, в якому проходить службу такий військовослужбовець, або керівником територіального центру комплектування та соціальної підтримки, який здійснив заходи щодо призову споживача на військову службу, скріплена гербовою печаткою довідка за формою, встановленою додатком № 2 до цього Закону. Допускається складення довідки рукописним способом;

для військовослужбовців, які стали особами з інвалідністю внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням військової служби, чи внаслідок захворювання після звільнення їх з військової служби, пов'язаного з проходженням військової служби, - посвідчення інваліда війни;

для членів сімей військовослужбовців, які загинули чи померли, - посвідчення члена сім'ї загиблого;

для осіб, які перебувають у полоні, осіб, з якими втрачено зв'язок, осіб, зниклих безвісти, для членів сімей військовослужбовців, які зникли безвісти, - інформація, надана державним підприємством, яке виконує функції Національного інформаційного бюро, про те, що особа утримується в полоні або перебуває у заручниках держави-агресора, або включена до реєстру як така, з якою втрачено зв'язок, або зникла безвісти.

Кредитодавець або новий кредитор невідкладно, не пізніше наступного робочого дня після отримання повідомлення про бажання споживача припинити взаємодію та про його належність до захищеної категорії з копіями підтвердних документів про належність споживача до захищеної категорії, повідомляє про це колекторську компанію, фізичних та юридичних осіб, залучених на договірних засадах кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію.

Кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія, фізичні та юридичні особи, залучені на договірних засадах кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, припиняють взаємодію з особами, зазначеними у абзацах другого - восьмому цього пункту, невідкладно після отримання ними такого повідомлення.

Споживач, який втратив належність до захищеної категорії, зобов'язаний повідомити про це кредитодавця, нового кредитора протягом 30 календарних днів з дня втрати належності.

Кредитодавець, новий кредитор має право звернутися за підтвердженням інформації щодо належності споживача до захищеної категорії до центрального органу виконавчої влади, у підпорядкуванні якого перебуває структурний підрозділ, у якому проходить службу такий споживач, територіального центру комплектування та соціальної підтримки, який здійснив заходи щодо призову споживача на військову службу, державного підприємства, яке виконує функції Національного інформаційного бюро, - щодо інформації, що особа утримується в полоні або перебуває у заручниках держави-агресора, або включена до реєстру як така, з якою втрачено зв'язок, або зникла безвісти. Відповідь на такий запит кредитодавця, нового кредитора надається протягом 30 календарних днів з дня його отримання.

Після отримання повідомлення споживача про втрату належності до захищеної категорії або відповіді на запит із зазначенням, що споживач не належить до захищеної категорії, кредитодавець, новий кредитор, колекторська компанія, фізичні та юридичні особи, залучені на договірних засадах кредитодавцем, новим кредитором, колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем або майновим поручителем, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит та які надали згоду на таку взаємодію, мають право відновити взаємодію за власною ініціативою із таким споживачем, його близькими особами, представником споживача, третіми особами, взаємодія з якими передбачена договором про споживчий кредит такого споживача та які надали згоду на таку взаємодію.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом б² згідно із Законом № 2459-IX від 27.07.2022}

7. Зобов'язання позичальників за договорами про споживчий кредит, наданий в іноземній валюті, що відповідають зазначеним у цьому пункті критеріям (незалежно від дати укладення договору), підлягають обов'язковій реструктуризації на вимогу позичальника (особи, до якої

перейшли права та обов'язки позичальника) або його представника (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій) у порядку та на умовах, встановлених цим пунктом:

1) обов'язковій реструктуризації підлягають зобов'язання, передбачені договором про споживчий кредит, наданий в іноземній валюті (далі у цьому пункті - договір), у разі:

наявності станом на день набрання чинності цим пунктом будь-якого непогашеного грошового зобов'язання (простроченого грошового зобов'язання та/або грошового зобов'язання, строк сплати якого не закінчився) перед кредитором, крім випадку переходу усіх прав кредитора до поручителя (заставадвця) у зв'язку з виконанням ним зобов'язань позичальника;

відсутності станом на 1 січня 2014 року простроченої заборгованості, яку згідно з договором позичальник зобов'язаний сплатити не пізніше 1 січня 2014 року (крім простроченої заборгованості із сплати неустойки та інших платежів, нарахованих у зв'язку із простроченням позичальником платежів, та/або будь-якої заборгованості, строк сплати якої відповідно до договору спливає після 1 січня 2014 року, але яку кредитор вимагав повернути достроково (у строк до 1 січня 2014 року) у зв'язку з простроченням позичальником платежів), або якщо зазначену прострочену заборгованість погашено до дня проведення реструктуризації;

2) виконання зобов'язань за договором забезпечено предметом іпотеки згідно із статтею 5 Закону України "Про іпотеку" у вигляді майна, віднесеного до об'єктів житлового фонду (далі - житлове нерухоме майно), або об'єкта незавершеного житлового будівництва, або майнових прав на нього, або садового будинку, або земельної ділянки для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка), а загальна площа такого нерухомого майна (об'єкта незавершеного житлового будівництва) не перевищує для квартири 140 квадратних метрів, для житлового будинку - 250 квадратних метрів, для садового будинку - 250 квадратних метрів, для земельної ділянки - площі, визначеної пунктом "г" частини першої статті 121 Земельного кодексу України.

Крім того, вимагається виконання хоча б однієї з таких умов:

предмет іпотеки - житлове нерухоме майно використовується як місце постійного проживання позичальника або майнового поручителя (крім житлового нерухомого майна, що розташоване на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі), за умови відсутності у власності позичальника або майнового поручителя іншого житлового нерухомого майна (крім житлового нерухомого майна, що розташоване на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі);

у власності позичальника або майнового поручителя, який є власником предмета іпотеки - об'єкта незавершеного житлового будівництва, відсутнє інше житлове нерухоме майно (крім житлового нерухомого майна, що розташоване на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі);

предмет іпотеки - нерухоме житлове майно придбавалося повністю або частково за рахунок кредитних коштів, отриманих за договором, і умовами договору або іпотечного договору передбачено заборону реєстрації місця проживання позичальника або майнового поручителя за адресою розташування житлового нерухомого майна, за умови відсутності у власності позичальника або майнового поручителя іншого житлового нерухомого майна (крім житлового нерухомого майна, розташованого на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі);

предметом іпотеки є земельна ділянка для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка), за умови відсутності у власності позичальника або майнового поручителя житлового нерухомого майна (крім житлового нерухомого майна, площа якого не перевищує 250 квадратних метрів, розташованого на зазначеній земельній ділянці, та житлового нерухомого майна, розташованого на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі);

предметом іпотеки є садовий будинок, за умови відсутності у власності позичальника або майнового поручителя житлового нерухомого майна (крім житлового нерухомого майна, розташованого на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі);

3) реструктуризація зобов'язань, передбачених договором, здійснюється за заявою, що подається кредитору позичальником (особою, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) або його представником (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій) особисто або надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим пунктом, крім таких випадків:

у разі смерті позичальника (або особи, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) протягом строку, передбаченого абзацом першим цього підпункту, спадкоємець, до якого перейшли права та обов'язки позичальника, може подати заяву про проведення реструктуризації протягом двох місяців з дня одержання відповідного свідоцтва про право на спадщину;

у разі наявності на день набрання чинності цим пунктом у суді відкритого провадження у справі, предметом спору в якій є права та обов'язки сторін за договором, щодо реструктуризації зобов'язань за яким подається заява, та/або права та обов'язки сторін за іпотечним договором, укладеним для забезпечення виконання передбачених цим договором зобов'язань, та/або договором між іпотекодавцем та іпотекодержателем про задоволення вимог іпотекодержателя, та відсутності рішення суду, що набрало законної сили, заява про проведення реструктуризації може бути подана після спливу тримісячного строку з дня набрання чинності цим пунктом, але не пізніше двох місяців з дня набрання законної сили рішенням суду в такій справі;

у разі залучення позичальника (особи, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) у встановленому законодавством порядку до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та

Луганській областях у період, що припадає на тримісячний строк з дня набрання чинності цим пунктом, заява про проведення реструктуризації може бути подана після спливу тримісячного строку з дня набрання чинності цим пунктом, але не пізніше двох місяців з дня завершення такого залучення.

Крім того, у разі визнання судом поважними інших причин неподання заяви про проведення реструктуризації протягом тримісячного строку з дня набрання чинності цим пунктом суд може встановити інший строк для подання заяви.

Якщо строк подання заяви про проведення реструктуризації пропущено позичальником з поважних причин (хвороба, перебування за межами території України тощо), кредитор за клопотанням позичальника має право продовжити строк подання заяви про проведення реструктуризації на два місяці.

У разі пропуску позичальником строків, зазначених у цьому підпункті, кредитор звільняється від обов'язку проведення реструктуризації зобов'язань за іпотечним кредитом на умовах, визначених цим пунктом;

4) у заяві про проведення реструктуризації зазначаються:

прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) позичальника;

найменування кредитодавця (повне або скорочене);

інформація про дату укладення договору, яким передбачені зобов'язання, щодо реструктуризації яких подається заява;

інформація про зареєстроване та фактичне місце проживання позичальника (особи, до якої перейшли права та обов'язки позичальника);

інформація про всі наявні у власності позичальника (особи, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) на дату підписання заяви об'єкти нерухомого майна, віднесені до об'єктів житлового фонду (зазначається кожен такий об'єкт нерухомого майна та його адреса);

інформація про зареєстроване та фактичне місце проживання майнового поручителя та про всі наявні у його власності на дату підписання заяви об'єкти нерухомого майна, віднесені до об'єктів житлового фонду (зазначається кожен такий об'єкт нерухомого майна та його адреса), - у разі наявності майнового поручителя;

документи, що підтверджують інформацію, зазначену у заяві (документи про склад сім'ї, про доходи іпотекодавця (позичальника та/або майнового поручителя) та членів його сім'ї - на вимогу кредитора), розширену інформацію з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно стосовно кожного члена сім'ї іпотекодавця (позичальника та/або майнового поручителя).

У разі ненадання позичальником необхідних для проведення реструктуризації документів, зазначених у цьому підпункті, кредитор звільняється від обов'язку проведення реструктуризації зобов'язань за іпотечним кредитом на умовах, визначених цим пунктом.

Заявник несе відповідальність за достовірність зазначеної у заяві про проведення реструктуризації інформації. У разі якщо заявник не зазначив у заяві про проведення реструктуризації об'єкт нерухомого майна, віднесений до об'єктів житлового фонду, що на момент підписання заяви належав на праві власності позичальнику (особі, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) або майновому поручителю, або заявник зазначив недостовірну інформацію про зареєстроване на момент підписання заяви місце проживання позичальника (особи, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) або майнового поручителя, або заявник зазначив недостовірну інформацію про фактичне місце проживання позичальника (особи, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) або майнового поручителя, то в разі встановлення однієї з цих обставин судом або в разі підтвердження однієї з таких обставин наявними у кредитора офіційними документами (виданими суб'єктами, уповноваженими відповідно до закону видавати такі документи), це є підставою для відмови у проведенні передбаченої цим пунктом реструктуризації. Якщо реструктуризацію відповідно до цього пункту проведено, це є підставою для відновлення грошових зобов'язань позичальника, які існували станом на день, що передував дню проведення такої реструктуризації, із зменшенням таких грошових зобов'язань на суми сплачених з дня проведення реструктуризації платежів;

5) не здійснюється відповідно до цього пункту реструктуризація зобов'язань за договорами, усі зобов'язання за якими до дня набрання чинності цим пунктом реструктуризовано, за умови вираження усіх грошових зобов'язань виключно у грошовій одиниці України (гривні) без визначення грошового еквівалента будь-якого із зобов'язань в іноземній валюті;

6) за результатами проведення реструктуризації на позичальника (особу, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) покладається такий вичерпний перелік зобов'язань перед кредитором:

сплачувати суму заборгованості із сплати кредиту, що вважається не погашеною за результатами проведення реструктуризації, рівними частинами щомісяця (починаючи з 30 дня після дня проведення реструктуризації і надалі через кожний місяць) протягом 10 років з дня проведення реструктуризації, а якщо договором, відповідно до якого надано кредит, встановлено пізніший строк повного погашення суми кредиту, - протягом такого строку;

сплатити суму заборгованості із сплати процентів за користування кредитом за період до дня, що передує дню проведення реструктуризації, що вважається не погашеною за результатами проведення реструктуризації;

сплачувати проценти за користування кредитом за період з дня проведення реструктуризації, що нараховуються на непогашений залишок суми кредиту в розмірі українського індексу ставок за дванадцятимісячними депозитами фізичних осіб у гривні (застосовується останнє значення індексу, встановлене на початок календарного дня, в який проводиться реструктуризація), збільшеного на один процентний пункт.

Надалі розмір процентів за користування кредитом змінюється через кожен календарний рік з дня проведення реструктуризації та встановлюється у розмірі українського індексу ставок за дванадцятимісячними депозитами фізичних осіб у гривні (застосовується останнє значення індексу, встановлене на початок календарного дня, в який здійснюється зміна розміру процентів за користування кредитом), збільшеному на один процентний пункт.

Проценти за користування кредитом нараховуються та сплачуються щомісяця, починаючи з 30 дня після дня проведення реструктуризації;

сплатити пеню за кожний день прострочення виконання грошового зобов'язання, передбаченого абзацами другим - четвертим цього підпункту, починаючи з дев'ятого дня після дня проведення реструктуризації, у розмірі половини облікової ставки Національного банку України;

оплачувати здійснення страхування, якщо такий обов'язок передбачений договором або договором іпотеки.

Зазначений у цьому підпункті перелік не поширюється на грошові зобов'язання позичальника перед поручителем або заставодавцем, що виникли у зв'язку з виконанням ним зобов'язань позичальника до дня проведення реструктуризації;

7) усі інші зобов'язання позичальника перед кредитором за договором, зобов'язання за яким реструктуризуються, не передбачені підпунктом 6 цього пункту, за результатами проведення реструктуризації вважаються погашеними;

8) погашена до дня проведення реструктуризації сума неустойки, крім суми неустойки, погашеної шляхом прощення, зараховується як погашення існуючого станом на день, що передує дню проведення реструктуризації, непогашеного залишку суми кредиту (в першу чергу) та заборгованості із сплати процентів за користування кредитом за період до дня, що передує дню проведення реструктуризації (у другу чергу);

9) якщо до дня проведення реструктуризації застосовувався розмір процентів за користування кредитом, що перевищував розмір українського індексу ставок за дванадцятимісячними депозитами фізичних осіб в іноземній валюті, у якій відповідно до договору було виражено грошові зобов'язання у період застосування зазначеного розміру процентів (а в разі визначення у договорі грошового еквівалента будь-якого із зобов'язань в іноземній валюті - розмір українського індексу ставок за дванадцятимісячними депозитами фізичних осіб в іноземній валюті, в якій було визначено грошовий еквівалент будь-якого із зобов'язань у період застосування зазначеного розміру процентів), то при проведенні реструктуризації сума грошових зобов'язань позичальника зменшується на суму такого перевищення у такій черговості:

у першу чергу зменшується наявна на день реструктуризації сума заборгованості із сплати процентів за користування кредитом за період до дня, що передує дню проведення реструктуризації;

у другу чергу зменшується наявна на день реструктуризації сукупна сума заборгованості із сплати кредиту (прострочена заборгованість та заборгованість, строк сплати якої не сплив).

Для обчислення суми перевищення за 2012 рік та наступні роки застосовується останнє значення українського індексу ставок за дванадцятимісячними депозитами фізичних осіб у відповідній іноземній валюті, встановлене у році, що передує року застосування розміру процентів за користування кредитом.

Для обчислення суми перевищення за періоди до 2011 року включно застосовується перше значення українського індексу ставок за дванадцятимісячними депозитами фізичних осіб у відповідній іноземній валюті, встановлене у 2011 році.

У разі якщо грошові зобов'язання визначено в іноземній валюті, значення українського індексу ставок за дванадцятимісячними депозитами фізичних осіб у якій не встановлювалося, застосовується відповідне значення українського індексу ставок за дванадцятимісячними депозитами фізичних осіб у євро;

10) якщо станом на день проведення реструктуризації наявні одночасно такі умови:

у договорі, зобов'язання за яким підлягають реструктуризації відповідно до цього пункту, здійснено заміну кредитора внаслідок відступлення права вимоги;

поточний кредитор з причини ненадання йому кредитодавцем, наступними кредиторами, до яких переходили права кредитодавця, всієї інформації про історію здійснення платежів, у тому числі інформації про дату здійснення кожного платежу, суму кожного здійсненого платежу, інформації про призначення кожного здійсненого платежу, суму наявної простроченої заборгованості станом на 1 січня 2014 року за кожним видом наявного грошового зобов'язання, не здійснив протягом 60 днів з дня проведення реструктуризації передбачені підпунктом 9 цього пункту обчислення та/або обчислення наявної станом на 1 січня 2014 року простроченої заборгованості (окремо за кожним видом грошового зобов'язання та окремо за простроченими платежами, строк сплати яких відповідно до договору спливає після 1 січня 2014 року, але які кредитор вимагав повернути достроково у зв'язку з простроченням позичальником платежів);

сукупна сума усіх передбачених договором грошових зобов'язань (а саме, непогашених на момент відступлення грошових зобов'язань із сплати кредиту та зобов'язань із сплати процентів за користування кредитом), право вимоги за яким відступлено, перевищує розмір плати, сплаченої поточним кредитором за відступлення такого права вимоги,

то передбачені підпунктом 9 цього пункту обчислення не здійснюються. При цьому грошові зобов'язання позичальника перед таким поточним кредитором зменшуються на суму такого перевищення у такій черговості:

у першу чергу зменшується наявна на день реструктуризації сукупна сума заборгованості із сплати кредиту (прострочена заборгованість та заборгованість, строк сплати якої не сплив);

у другу чергу зменшується наявна на день реструктуризації сума заборгованості із сплати процентів за користування кредитом за період до дня, що передує дню проведення реструктуризації.

У разі відступлення поточному кредиторі прав вимоги за грошовими зобов'язаннями, передбаченими одночасно кількома договорами, без визначення при цьому суми плати за відступлення права вимоги щодо кожного з таких договорів окремо, сума, яку сплатив поточний кредитор за відступлення йому права вимоги за грошовими зобов'язаннями, передбаченими договором, що підлягає реструктуризації відповідно до цього пункту, обчислюється у такий спосіб:

$$A = \frac{B}{B} \times \Gamma,$$

де А - сума, яку сплатив поточний кредитор за відступлення йому права вимоги за договором, грошові зобов'язання за яким підлягають реструктуризації відповідно до цього пункту;

Б - сукупна сума, сплачена поточним кредитором за відступлення йому права вимоги;

В - сукупна сума усіх грошових зобов'язань за договорами, права вимоги за якими відступлено;

Г - сукупна сума грошових зобов'язань за договором, право вимоги за яким відступлено, що підлягають реструктуризації відповідно до цього пункту;

11) сукупна сума усієї заборгованості (простроченої заборгованості та заборгованості, строк сплати якої не закінчився) із сплати кредиту, отримана за результатами проведення передбачених підпунктами 8, 9 та 10 обчислень, виражається у гривні із застосуванням такого курсу гривні до відповідної іноземної валюти (в якій виражена така заборгованість або у якій визначено грошовий еквівалент такої заборгованості): середнє значення між офіційним курсом гривні до такої іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день проведення реструктуризації, та офіційним курсом гривні до такої іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату надання кредиту. Така сума заборгованості із сплати кредиту вважається не погашеною за результатами проведення реструктуризації;

сукупна сума заборгованості із сплати процентів за користування кредитом за період до дня, що передує дню проведення реструктуризації, отримана за результатами проведення передбачених підпунктами 8, 9 та 10 обчислень, виражається у гривні із застосуванням такого курсу гривні до відповідної іноземної валюти (в якій виражена така заборгованість або у якій визначено грошовий еквівалент такої заборгованості): середнє значення між офіційним курсом гривні до такої іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день проведення реструктуризації, та офіційним курсом гривні до такої іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату надання кредиту. Така сума заборгованості із сплати процентів за користування кредитом за період до дня, що передує дню проведення реструктуризації, вважається не погашеною за результатами проведення реструктуризації.

У разі якщо сукупна сума заборгованості із сплати кредиту (що вважається не погашеною за результатами проведення реструктуризації) та заборгованості із сплати процентів за користування кредитом за період до дня, що передує дню проведення реструктуризації (яка вважається не погашеною за результатами проведення реструктуризації), має від'ємне значення, таке від'ємне значення вважається таким, що дорівнює нулю;

12) днем проведення реструктуризації вважається день отримання кредитором, крім випадку переходу усіх прав кредитора до поручителя або заставодавця у зв'язку з виконанням ним зобов'язань позичальника, заяви про проведення відповідно до цього пункту реструктуризації. Кредитор зобов'язаний не пізніше 60 днів з дня реструктуризації здійснити всі обчислення, необхідні для проведення реструктуризації, та надіслати позичальнику, поручителю та іншим зобов'язаним за договором особам поштою рекомендованим листом інформацію про зміну зобов'язань за результатами проведення реструктуризації (включаючи інформацію про всі наявні зобов'язання позичальника за результатами проведення реструктуризації станом на день проведення реструктуризації та новий графік платежів). Також відповідна інформація у письмовому вигляді безоплатно надається зазначеним особам особисто на їхню вимогу;

13) після проведення реструктуризації збільшення суми кредиту на суму простроченого зобов'язання із сплати процентів за користування кредитом та/або на суму пені забороняється;

у разі прострочення виконання грошового зобов'язання позичальником після проведення реструктуризації суми сплачених боржником платежів зараховуються відповідно до черговості, передбаченої статтею 19 цього Закону;

після проведення реструктуризації встановлені підпунктом 5 цього пункту розмір процентів за користування кредитом та розмір пені не можуть бути збільшені за згодою сторін договору, але можуть бути зменшені;

після проведення реструктуризації строк погашення суми кредиту, встановлений за результатами проведення реструктуризації, не може бути зменшений за згодою сторін, але може бути збільшений. Позичальник має право погасити суму кредиту повністю або частково раніше за встановлені в результаті реструктуризації строки. Покладання на позичальника у зв'язку з реалізацією такого права будь-яких додаткових грошових чи інших майнових обов'язків забороняється;

14) подальше виконання реструктуризованих зобов'язань за кредитом здійснюється позичальником відповідно до умов договору з урахуванням умов проведеної реструктуризації та норм Закону України "Про споживче кредитування";

15) вимоги цього пункту щодо обов'язкової реструктуризації зобов'язань поширюються, зокрема, на зобов'язання позичальника (особи, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) перед Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (у разі переходу до нього прав

кредитора).

Передбачені цим пунктом обов'язки кредитора поширюються, зокрема, на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (у разі переходу до нього прав кредитора);

16) кредитодавець, наступні кредитори за договором зобов'язані надати поточному кредитору на його вимогу, а також позичальнику на його вимогу всю наявну інформацію про історію здійснення платежів, у тому числі інформацію про дату здійснення кожного платежу, суму кожного здійсненого платежу, інформацію про призначення кожного здійсненого платежу, суму наявної простроченої заборгованості станом на 1 січня 2014 року за кожним видом наявного грошового зобов'язання, за договором, не пізніше 14 днів з дня отримання такої вимоги;

кредитор, до якого перейшли права кредитодавця внаслідок відступлення права вимоги, зобов'язаний надати позичальнику (особі, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) на його вимогу (не пізніше 14 днів з дня отримання такої вимоги) належним чином завірену таким кредитором копію документа, яким визначено розмір плати, що сплачена за відступлення права вимоги;

17) дія іпотечних договорів та договорів застави, укладених з метою забезпечення договорів, зобов'язання за якими реструктуризовані відповідно до цього пункту, продовжується без нотаріального посвідчення до дати виконання позичальником зобов'язань за договором.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 1381-IX від 13.04.2021}

7¹. У період дії в Україні воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом 30 днів після його припинення чи скасування грошові зобов'язання за укладеними до 24 лютого 2022 року з фінансовими установами (крім кредитних спілок) договорами про споживчий кредит підлягають обов'язковій реструктуризації на вимогу споживача або його представника (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій) у такому порядку та з дотриманням таких умов:

1) договір про споживчий кредит не забезпечено заставою (іпотекою);

2) відсутнє судове рішення, що набрало законної сили, про стягнення із споживача заборгованості за договором про такий споживчий кредит або відповідне виконавче провадження;

3) місцем постійного проживання або покинутим місцем постійного проживання споживача (зокрема, якщо споживач є особою, яка взята на облік як внутрішньо переміщена особа у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України) є територія України, на якій ведуться (велися) бойові дії, або тимчасово окупована Російською Федерацією територія України, включені до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, що визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку;

4) споживач одночасно відповідає таким критеріям:

а) станом на день набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей нарахування процентів за споживчими кредитами під час воєнного стану та удосконалення державного регулювання у сфері фінансових послуг" та станом на дату подання заяви про реструктуризацію у споживача наявне невиконане грошове зобов'язання (прострочене грошове зобов'язання та/або грошове зобов'язання, строк сплати якого не настав) перед кредитором або новим кредитором (далі - кредитор), крім випадку переходу усіх прав кредитора до поручителя у зв'язку з виконанням ним зобов'язань споживача;

б) станом на 23 лютого 2022 року у споживача відсутнє прострочене грошове зобов'язання, яке споживач згідно з договором про споживчий кредит зобов'язаний сплатити не пізніше 23 лютого 2022 року, або якщо споживачем внесено кошти на погашення заборгованості за договором про споживчий кредит у розмірі простроченої заборгованості, що існувала станом на 23 лютого 2022 року, чи таку прострочену заборгованість погашено до дня проведення реструктуризації;

5) додатково до критеріїв, зазначених у підпункті 4 цього пункту, споживач на дату подання заяви про реструктуризацію відповідає хоча б одному з таких критеріїв:

а) державна та соціальна матеріальна допомога та/або пенсійне забезпечення, благодійна допомога, у тому числі виплачена (надана) міжнародними благодійними організаціями (їх філіями, представництвами), є єдиним джерелом доходу споживача та членів його сім'ї;

б) споживач є батьком чи матір'ю багатодітної сім'ї, які отримують субсидію на оплату житлово-комунальних послуг;

в) споживач або член його сім'ї є особою з інвалідністю внаслідок війни, відповідно до пунктів 10-16 частини другої статті 7 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", а нарахований за три місяці до дати подання заяви про реструктуризацію середньомісячний сукупний дохід споживача та членів його сім'ї не перевищує двох мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня року, в якому подано заяву про реструктуризацію;

б) реструктуризація грошового зобов'язання за договором про споживчий кредит здійснюється за заявою про проведення реструктуризації, що подається кредитору у паперовій або електронній формі відповідно до вимог, визначених Законом України "Про електронні документи та електронний документообіг", споживачем або його представником (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій) особисто або надсилається реєстрованим поштовим відправленням чи електронною поштою;

7) у заяві про реструктуризацію зазначаються:

прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) споживача;

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті);

найменування кредитора (повне або скорочене);

інформація про номер договору (за наявності), дату укладення договору, яким передбачене грошове зобов'язання, про реструктуризацію якого подається заява;

інформація про зареєстроване та задеклароване місце проживання споживача;

контактна інформація споживача та його представника (у разі подання заяви про реструктуризацію представником споживача) (номер телефону, адреса електронної пошти тощо);

інформація про відповідність споживача критеріям, визначеним цим пунктом, які надають право на реструктуризацію грошового зобов'язання за договором про споживчий кредит;

8) до заяви про реструктуризацію додаються такі документи:

довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (для споживача, який покинув місце постійного проживання, розташоване на території України, на якій ведуться (велися) бойові дії, або тимчасово окупованій Російською Федерацією території України);

документи, що підтверджують постійне місце проживання на території України, на якій ведуться (велися) бойові дії, або тимчасово окупованій Російською Федерацією території України;

документи, що підтверджують інформацію, зазначену у заяві (документи про склад сім'ї, про доходи споживача та членів його сім'ї - на вимогу кредитора);

посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни, надане відповідно до пунктів 10-16 частини другої статті 7 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" (за наявності).

Документи, що додаються до заяви про реструктуризацію, надаються/надсилаються кредитору в оригіналі або в належним чином посвідчених копіях;

9) у разі ненадання споживачем необхідних для проведення реструктуризації документів, зазначених у підпункті 8 цього пункту, кредитор звільняється від обов'язку проведення реструктуризації на умовах, визначених цим пунктом;

10) заявник несе відповідальність за достовірність зазначеної у заяві про реструктуризацію інформації. Подання недостовірних відомостей у заяві про реструктуризацію та документах, що додаються до неї, є підставою для відмови у проведенні передбаченої цим пунктом реструктуризації. Правочин щодо реструктуризації грошового зобов'язання за договором про споживчий кредит, укладений на підставі поданої заявником неправдивої інформації, є нікчемним;

11) реструктуризація грошових зобов'язань за договорами про споживчий кредит не здійснюється відповідно до цього пункту за наявності хоча б однієї з таких ознак:

усі зобов'язання за договором про споживчий кредит реструктуризовано після 24 лютого 2022 року до дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей нарахування процентів за споживчими кредитами під час воєнного стану та удосконалення державного регулювання у сфері фінансових послуг";

договір про споживчий кредит укладений з метою придбання майна, яке віднесено чи буде віднесено до об'єктів житлового фонду (житлового будинку, квартири, житлового об'єкта незавершеного будівництва), майнових прав на таке майно та/або автомобіля, за умови що відповідне майно/автомобіль надано в іпотеку/заставу кредитору;

реальна річна процентна ставка, визначена в договорі про споживчий кредит, є меншою за облікову ставку Національного банку України, що діє на день набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей нарахування процентів за споживчими кредитами під час воєнного стану та удосконалення державного регулювання у сфері фінансових послуг", збільшену на 5 процентних пунктів (далі - гранична ставка);

12) за результатами проведення реструктуризації на споживача покладається такий вичерпний перелік зобов'язань перед кредитором:

сплачувати суму заборгованості із сплати загального розміру кредиту рівними частинами (якщо інше не встановлено за згодою сторін) щомісяця, починаючи з тридцятого дня після проведення реструктуризації, протягом трьох років з дня проведення реструктуризації, а якщо договором про споживчий кредит встановлено більший строк повного погашення загального розміру кредиту - протягом такого строку;

сплачувати проценти, нараховані кредитором відповідно до абзацу п'ятого цього підпункту;

не пізніше шести місяців після повного погашення загального розміру кредиту та сплати процентів, нарахованих кредитором відповідно до абзацу п'ятого цього підпункту, сплатити суму заборгованості із сплати процентів та комісій за користування споживчим кредитом за період до дня, що передує дню проведення реструктуризації, розраховану з урахуванням положень абзацу сьомого цього підпункту.

Кредитор за користування споживчим кредитом, що підлягає обов'язковій реструктуризації відповідно до цього пункту, щомісяця (починаючи з дня проведення реструктуризації) здійснює нарахування процентів на непогашений залишок загального розміру кредиту в розмірі граничної ставки.

Розмір процентної ставки, відповідно до якого кредитор здійснює нарахування процентів у порядку, визначеному абзацом п'ятим цього підпункту, може бути зменшений за згодою сторін, але не може бути збільшений.

Сума процентів та комісій за користування споживчим кредитом, нарахованих кредитором згідно з договором про споживчий кредит за період до дня проведення реструктуризації та не сплачених споживачем у частині, що сукупно перевищує суму процентів, розраховану з використанням граничної ставки, підлягає анулюванню кредитором, якщо при цьому одночасно:

споживач відповідає критеріям та умовам, визначеним підпунктами 3-5 цього пункту, та виконав вимоги, визначені підпунктами 6 і 7 цього пункту;

укладений договір про споживчий кредит не належить до договорів, реструктуризація за якими не здійснюється відповідно до підпункту 11 цього пункту;

13) усі інші зобов'язання споживача перед кредитором за договором, зобов'язання за яким реструктуризуються, не передбачені підпунктом 12 цього пункту, за результатами проведення реструктуризації вважаються погашеними;

14) днем проведення реструктуризації вважається день отримання кредитором, крім випадку переходу усіх прав кредитора до поручителя у зв'язку з виконанням ним зобов'язань споживача, заяви про реструктуризацію відповідно до цього пункту. Кредитор зобов'язаний не пізніше 14 днів з дня реструктуризації здійснити всі обчислення, необхідні для проведення реструктуризації, та надіслати споживачу (його представнику), поручителю та іншим зобов'язаним за договором особам реєстрованим поштовим відправленням інформацію про зміну зобов'язань за результатами проведення реструктуризації (у тому числі інформацію про всі наявні зобов'язання споживача за результатами проведення реструктуризації станом на день проведення реструктуризації та новий графік платежів). Відповідна інформація у письмовому вигляді безоплатно надається зазначеним особам на їхню вимогу;

15) після проведення реструктуризації збільшення загального розміру кредиту на суму простроченого грошового зобов'язання із сплати процентів за користування кредитом та/або на суму пені забороняється;

16) у разі прострочення споживачем виконання грошового зобов'язання після проведення реструктуризації суми сплачених боржником платежів зараховуються відповідно до черговості, передбаченої статтею 19 цього Закону;

17) після проведення реструктуризації строк погашення загального розміру кредиту, встановлений за результатами проведення реструктуризації, не може бути зменшений за згодою сторін, але може бути збільшений. Споживач має право погасити загальний розмір кредиту повністю або частково раніше за встановлений у результаті реструктуризації строк. Покладання на споживача у зв'язку з реалізацією такого права будь-яких додаткових грошових чи інших майнових зобов'язань забороняється;

18) подальше виконання реструктуризованого грошового зобов'язання за договором про споживчий кредит здійснюється споживачем відповідно до умов договору з урахуванням умов проведеної реструктуризації та положень цього Закону;

19) у період дії в Україні воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом 30 днів після його припинення чи скасування кредитор, колекторській компанії забороняється здійснювати заходи з врегулювання простроченої заборгованості щодо споживачів, грошові зобов'язання за договором про споживчий кредит яких реструктуризовано відповідно до цього пункту. Кредитор невідкладно, не пізніше наступного робочого дня після проведення обов'язкової реструктуризації, повідомляє про це колекторську компанію, яка відповідно до договору з таким кредитором має право здійснювати врегулювання простроченої заборгованості за відповідним договором про споживчий кредит.

Для цілей цього пункту до членів сім'ї споживача належать особи, які перебувають у шлюбі із споживачем, а також їхні діти, у тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою чи піклуванням споживача.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 7¹ згідно із Законом № 3156-IX від 10.06.2023}

8. У період дії в Україні воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом 90 днів після його припинення чи скасування позичальник (особа, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) або його представник (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій) має право звернутися до кредитодавця або нового кредитора (далі - кредитор) із заявою про призупинення сплати грошового зобов'язання (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів) (далі - заява про призупинення сплати грошового зобов'язання) за договором про споживчий кредит або іншим договором, передбаченим частиною другою статті 3 цього Закону, предметом забезпечення за яким є нерухоме майно (квартира, інше житлове приміщення в будівлі, приватний житловий будинок, садовий або дачний будинок, об'єкт незавершеного житлового будівництва) (далі - договір про споживчий кредит), що відповідає хоча б одній із таких ознак:

1) нерухоме майно, станом на день подання заяви про призупинення сплати грошового зобов'язання, розташоване на тимчасово окупованій території, визначеній пунктом 1 частини першої статті 3 Закону України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України", або на територіях активних бойових дій, або на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, які включені до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, що визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку;

{Підпункт 1 пункту 8 розділу IV "Прикінцеві та перехідні положення" в редакції Закону № 3050-IX від 11.04.2023}

2) нерухоме майно пошкоджено внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Для цілей цього пункту під пошкодженим розуміється нерухоме майно, яке може бути відновлено виключно шляхом капітального ремонту чи реконструкції;

3) нерухоме майно знищено внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Для цілей цього пункту під знищеним розуміється нерухоме майно, відновлення якого шляхом поточного або капітального ремонту чи реконструкції є неможливим або економічно недоцільним.

Заява про призупинення сплати грошового зобов'язання підписується позичальником (його представником) власноручно або шляхом накладання кваліфікованого електронного підпису та надається/надсилається кредитору в оригіналі, а документи, які відповідно до законодавства підтверджують факт пошкодження або знищення нерухомого майна внаслідок збройної агресії Російської Федерації, оформлені відповідно до законодавства (далі - підтвердні документи), надаються/надсилаються кредитору в оригіналі або в нотаріально посвідчених копіях.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 8 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

9. Кредитор звільняє позичальника за договором про споживчий кредит, предметом забезпечення за яким є нерухоме майно, що відповідає ознакам, визначеним підпунктом 1 пункту 8 цього розділу, від обов'язку сплати грошового зобов'язання за договором про споживчий кредит (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів), у тому числі нарахованого, але не сплаченого до дня отримання кредитором заяви про призупинення сплати грошового зобов'язання, з робочого дня, наступного за днем отримання кредитором заяви, на строк до дев'яностого дня включно після дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або до дня подання підтвердних документів.

Позичальник (його представник), зазначений у цьому пункті, зобов'язаний подати кредитору підтвердні документи протягом 90 днів з дати завершення бойових дій або тимчасової окупації території, на якій знаходиться нерухоме майно. Кредитору забороняється вимагати від позичальника подання будь-яких інших документів, крім підтвердних документів. Кредитор після отримання у визначений цим пунктом строк підтвердних документів звільняє позичальника від обов'язку сплати грошового зобов'язання за договором про споживчий кредит (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів) на строк до дати відновлення сплати грошового зобов'язання, визначеної пунктом 11 цього розділу.

{Абзац другий пункту 9 розділу IV "Прикінцеві та перехідні положення" в редакції Закону № 3050-IX від 11.04.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3156-IX від 10.06.2023}

У разі неподання позичальником (його представником) у визначений цим пунктом строк підтвердних документів кредитор має право вимагати відновлення сплати грошового зобов'язання, яке було наявне станом на 24 лютого 2022 року, відповідно до умов договору про споживчий кредит.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 9 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

10. Позичальник (його представник) за договором про споживчий кредит, предметом забезпечення за яким є нерухоме майно, розташоване на іншій території України, ніж зазначена у підпункті 1 пункту 8 цього розділу, подає підтвердні документи одночасно із заявою про призупинення сплати грошового зобов'язання. Кредитору забороняється вимагати від позичальника подання будь-яких інших документів, крім підтвердних документів.

Кредитор звільняє позичальника, зазначеного у цьому пункті, від обов'язку сплати грошового зобов'язання за договором про споживчий кредит (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів), у тому числі нарахованого, але не сплаченого до дня отримання кредитором заяви про призупинення сплати грошового зобов'язання, з робочого дня, наступного за днем отримання кредитором заяви з підтвердними документами.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 10 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

11. Обов'язок сплати позичальником за договором про споживчий кредит, визначеним пунктом 8 цього розділу, грошового зобов'язання (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів), крім випадків, визначених абзацом третім пункту 9 та пунктом 12 цього розділу, поновлюється з дня отримання позичальником або іпотекодавцем, якщо він є відмінним від позичальника та належить до членів сім'ї позичальника, відповідно до законодавства компенсації від держави за пошкоджене або знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації нерухоме майно, що було предметом забезпечення за таким договором, або відновлення такого майна за рахунок держави, але не пізніше ніж через 180 днів після дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні (далі - дата відновлення сплати грошового зобов'язання).

{Абзац перший пункту 11 розділу IV "Прикінцеві та перехідні положення" із змінами, внесеними згідно із Законом № 3156-IX від 10.06.2023}

Сума нарахованих, але не сплачених за договором про споживчий кредит процентів, комісій та інших платежів за період з 24 лютого 2022 року до дати відновлення сплати грошового зобов'язання не підлягає сплаті позичальником та відшкодовується кредитору відповідно до законодавства за рахунок держави-агресора.

Позичальник зобов'язаний повідомити кредитора про отримання ним або іпотекодавцем, якщо він є відмінним від позичальника та належить до членів сім'ї позичальника, компенсації від держави за пошкоджене або знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації нерухоме майно, що було предметом забезпечення за договором про споживчий кредит, або про відновлення за рахунок держави пошкодженого (знищеного) майна протягом 10 робочих днів з дня отримання компенсації або документального визнання такого майна відновленим.

У разі неповідомлення позичальником кредитора у встановлений цим пунктом строк про отримання компенсації від держави за пошкоджене або знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації нерухоме майно або про відновлення такого майна за рахунок держави позичальник сплачує кредитору проценти, нараховані за договором про споживчий кредит за період такого прострочення, у подвійному розмірі.

Кредитор у порядку та обсязі, визначених нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, подає до реєстру, що містить дані про пошкоджене та знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації нерухоме майно, інформацію про забезпечений таким майном договір про споживчий кредит і використовує інформацію з цього реєстру для обслуговування споживчого кредиту та отримання компенсації від держави, що здійснюється відповідно до закону. Інформація, що містить персональні дані позичальника, подається до такого реєстру без отримання згоди позичальника.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

12. Позичальник (його представник) протягом 90 днів після припинення чи скасування воєнного стану в Україні має право звернутися до кредитора із заявою про анулювання заборгованості за договором про споживчий кредит, який відповідає одночасно таким умовам:

1) предметом забезпечення за таким договором є знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації нерухоме майно (квартира, житловий будинок або майнові права на квартиру, житловий будинок), яке є або мало б стати (у випадку майнових прав на нерухоме майно) єдиним місцем проживання сім'ї позичальника або іпотекодавця, якщо він є відмінним від позичальника та належить до членів сім'ї позичальника. До членів сім'ї позичальника належать особи, які перебувають у шлюбі з позичальником, а також їхні діти, у тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою чи піклуванням позичальника, особи, які не перебувають у шлюбі, але проживають спільно з позичальником, пов'язані з ним спільним побутом;

2) станом на 23 лютого 2022 року заборгованість за таким договором не була прострочена більш як на 7 днів;

3) метою отримання кредиту згідно з договором є придбання, реконструкція чи будівництво такого житлового нерухомого майна (квартири, житлового будинку) або майнових права на них.

Позичальник разом із заявою про анулювання заборгованості подає підтвердні документи, що доводять відповідність нерухомого майна усім умовам, визначеним у підпункті 1 цього пункту.

Кредитор після отримання заяви про анулювання заборгованості разом із підтвердними документами здійснює анулювання заборгованості за договором про споживчий кредит (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів) та набуває право на отримання від держави України компенсації відповідно до закону щодо врегулювання питання виплат компенсацій громадянам України за майно, знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Розмір такої компенсації не може перевищувати основну суму кредиту позичальника за договором про споживчий кредит, що підлягає анулюванню відповідно до цього пункту.

Інші витрати (збитки) кредитора (неотримані проценти, комісії та інші доходи), понесені ним внаслідок анулювання зобов'язань за договором про споживчий кредит відповідно до цього пункту, є упущеною вигодою та можуть бути відшкодовані відповідно до законодавства за рахунок держави-агресора.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

13. Кредитор після отримання від позичальника (його представника) визначеної пунктом 8 цього розділу заяви про призупинення сплати грошового зобов'язання не має права здійснювати відступлення права вимоги за таким договором.

Заборона, передбачена цим пунктом, не поширюється на відступлення права вимоги банками, щодо яких здійснюються процедури виведення з ринку відповідно до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", новому кредитору, який придбав (прийняв, отримав) таке право вимоги. На кредитора, який придбав (прийняв, отримав) право вимоги від банку, щодо якого здійснюються процедури виведення з ринку відповідно до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", поширюються вимоги пунктів 8-15 цього розділу.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 13 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

14. Кредитор не здійснює заходи з врегулювання простроченої заборгованості, у тому числі через колекторські компанії, за договором про споживчий кредит, предметом забезпечення за яким є нерухоме майно, визначене підпунктами 1-3 пункту 8 цього розділу, у разі отримання від позичальника заяви про призупинення сплати грошового зобов'язання.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 14 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

15. Позичальник або іпотекодавець, якщо він є відмінним від позичальника та належить до членів сім'ї позичальника, має право на отримання компенсації від держави за пошкоджене або знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації нерухоме майно, що було предметом забезпечення за таким договором, або на відновлення такого майна за рахунок держави. Держава Україна забезпечує проведення виплат, зазначених у цьому пункті, після набрання чинності законом щодо врегулювання питання виплат компенсацій громадянам України за майно, знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Кредитор має право на отримання від держави компенсації втрат (збитків), понесених внаслідок анулювання зобов'язання за договором про споживчий кредит, здійсненого відповідно до пункту 12 цього розділу, відповідно до законодавства.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

16. Позичальник (його представник) протягом 90 днів після припинення чи скасування воєнного стану в Україні має право звернутися до кредитора із заявою про анулювання заборгованості за договором про споживчий кредит, який відповідає одночасно таким умовам:

1) предметом забезпечення за таким договором є автомобіль, знищений внаслідок збройної агресії Російської Федерації, який, станом на 23 лютого 2022 року, був єдиним у сім'ї позичальника. Автомобіль вважається знищеним, якщо його ремонт є технічно неможливим чи економічно необґрунтованим. Ремонт вважається економічно необґрунтованим, якщо передбачені згідно із звітом (актом) чи висновком про оцінку, виконаним оцінювачем або експертом відповідно до законодавства, витрати на відновлювальний ремонт автомобіля перевищують його вартість;

2) станом на 23 лютого 2022 року заборгованість за таким договором не була прострочена більш як на 7 днів;

3) метою отримання кредиту згідно з договором є придбання автомобіля.

Позичальник разом із заявою про анулювання заборгованості подає підтвердні документи, що доводять відповідність автомобіля умовам, визначеним підпунктом 1 цього пункту.

Кредитор після отримання заяви про анулювання заборгованості разом із підтвердними документами здійснює анулювання заборгованості за договором про споживчий кредит (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів) та набуває право на отримання від держави Україна компенсації відповідно до закону щодо врегулювання питання виплат компенсацій громадянам України за майно, знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Розмір такої компенсації не може перевищувати основну суму кредиту позичальника за договором про споживчий кредит, що підлягає анулюванню відповідно до цього пункту.

Витрати (збитки) кредитора (неотримані за рахунок компенсації від держави основна сума кредиту, проценти, комісії та інші доходи), понесені ним внаслідок анулювання зобов'язань за договором про споживчий кредит відповідно до цього пункту, є упущеною вигодою та можуть бути відшкодовані відповідно до законодавства за рахунок держави-агресора.

{Розділ IV "Прикінцеві та перехідні положення" доповнено пунктом 16 згідно із Законом № 2823-IX від 01.12.2022}

Президент України

П.ПОРОШЕНКО

**м. Київ
15 листопада 2016 року
№ 1734-VIII**

Додаток 1
до Закону України
"Про споживче кредитування"

Паспорт споживчого кредиту
Інформація, яка надається споживачу до укладення договору
про споживчий кредит
(Стандартизована форма)

1. Інформація та контактні дані кредитодавця	
Найменування кредитодавця та його структурного або відокремленого підрозділу, в якому поширюється інформація	
Місцезнаходження кредитодавця та адреса структурного або відокремленого підрозділу, в якому поширюється інформація	
Ліцензія/Свідоцтво	[реквізити ліцензії та/або свідоцтва про внесення кредитодавця до Державного реєстру банків чи Державного реєстру фінансових установ]
Номер контактного телефону	
Адреса електронної пошти	
Адреса офіційного веб-сайту	
2. Інформація та контактні дані кредитного посередника*	
Найменування кредитного посередника	
Місцезнаходження	
Номер контактного телефону	
Адреса електронної пошти	
Адреса офіційного веб-сайту*	
3. Основні умови кредитування з урахуванням побажань споживача	
Тип кредиту	[кредит, кредитна лінія, кредитування рахунку (овердрафт) тощо]
Сума / ліміт кредиту, грн.	
Строк кредитування	[може встановлюватися в роках, місяцях, днях]
Мета отримання кредиту	
Спосіб та строк надання кредиту	[готівковим/безготівковим шляхом]
Можливі види (форми) забезпечення кредиту	
Необхідність проведення оцінки забезпечення кредиту	[так/ні та за чий рахунок буде проводитися]
Мінімальний розмір власного платежу (фінансової участі) споживача за умови отримання кредиту на придбання товару/роботи/послуги, %	
4. Інформація щодо орієнтовної реальної річної процентної ставки та орієнтовної загальної вартості кредиту для споживача	
Процентна ставка, відсотків річних	
Тип процентної ставки	[фіксована, змінювана]

Порядок зміни змінюваної процентної ставки	[порядок обчислення, індекси, які застосовуються]
Платежі за супровідні послуги кредитодавця, обов'язкові для укладання договору, грн.:	[зазначаються розмір платежу та база його розрахунку]
1.	
2.	
....	
Застереження: витрати на такі послуги можуть змінюватися протягом строку дії договору про споживчий кредит	[якщо платежі за послуги кредитодавця, пов'язані з отриманням, обслуговуванням і поверненням кредиту, є періодичними]
Платежі за послуги кредитного посередника, що підлягають сплаті споживачем, грн.*	
Загальні витрати за кредитом, грн.	
Орієнтовна загальна вартість кредиту для споживача за весь строк користування кредитом (у т.ч. тіло кредиту, відсотки, комісії та інші платежі), грн.	
Реальна річна процентна ставка, відсотків річних	
<p>Застереження: наведені обчислення реальної річної процентної ставки та орієнтовної загальної вартості кредиту для споживача є репрезентативними та базуються на обраних споживачем умовах кредитування, викладених вище, і на припущенні, що договір про споживчий кредит залишатиметься дійсним протягом погодженого строку, а кредитодавець і споживач виконають свої обов'язки на умовах та у строки, визначені в договорі.</p> <p>Реальна річна процентна ставка обчислена на основі припущення, що процентна ставка та інші платежі за послуги кредитодавця залишатимуться незмінними та застосовуватимуться протягом строку дії договору про споживчий кредит.</p>	
<p>Застереження: використання інших способів надання кредиту та/або зміна інших вищезазначених умов кредитування можуть мати наслідком застосування іншої реальної річної процентної ставки та орієнтовної загальної вартості кредиту для споживача.</p>	
Платежі за супровідні послуги третіх осіб, обов'язкові для укладання договору/отримання кредиту, грн:	[зазначаються розмір платежу та база його розрахунку]
1. послуги нотаріуса	[так/ні, розмір платежу]
2. послуги оцінювача	[так/ні, розмір платежу]
3. послуги страховика	[так/ні, розмір платежу]
....	[зазначаються інші обов'язкові послуги, за наявності, та розмір платежу за них]
5. Порядок повернення кредиту	
Кількість та розмір платежів, періодичність внесення	[надається у вигляді графіку платежів, у якому визначаються кількість, розмір платежів та періодичність їх внесення, за виключенням кредитування у вигляді кредитування рахунку, кредитної лінії, коли графік платежів може не надаватися]
6. Додаткова інформація*	
<i>{Позицію 1 розділу 6 виключено на підставі Закону № 122-IX від 20.09.2019}</i>	
<i>{Позицію 2 розділу 6 виключено на підставі Закону № 122-IX від 20.09.2019}</i>	
<i>{Позицію 3 розділу 6 виключено на підставі Закону № 122-IX від 20.09.2019}</i>	
<i>{Позицію 4 розділу 6 виключено на підставі Закону № 122-IX від 20.09.2019}</i>	
<i>{Позицію 5 розділу 6 виключено на підставі Закону № 122-IX від 20.09.2019}</i>	

Наслідки прострочення виконання та/або невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит:	[азначаються розмір платежу, база його розрахунку та умови його застосування]
пеня	
штрафи	
процентна ставка, яка застосовується при невиконанні зобов'язання щодо повернення кредиту	
інші платежі	
Кредитодавець має право залучати до врегулювання простроченої заборгованості колекторську компанію.	[так/ні]
Вимоги щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки), встановлені статтею 25 Закону України "Про споживче кредитування".	
7. Інші важливі правові аспекти	
Споживач має право безкоштовно отримати копію проекту договору про споживчий кредит у письмовій чи електронній формі за своїм вибором. Це положення не застосовується у разі відмови кредитодавця від продовження процесу укладання договору зі споживачем.	
Споживач має право відмовитися від договору про споживчий кредит протягом 14 календарних днів у порядку та на умовах, визначених Законом України "Про споживче кредитування".	[так/ні]
Споживач має право достроково повернути споживчий кредит без будь-якої додаткової плати, пов'язаної з достроковим поверненням. Договором про споживчий кредит може бути встановлений обов'язок повідомлення кредитодавця про намір дострокового повернення споживчого кредиту з оформленням відповідного документа.	
Умови договору про споживчий кредит можуть відрізнятися від інформації, наведеної в цьому Паспорті споживчого кредиту, та будуть залежати від проведеної кредитодавцем оцінки кредитоспроможності споживача з урахуванням, зокрема, наданої ним інформації про майновий та сімейний стан, розмір доходів тощо.	
Дата надання інформації: ДД/ММ/РРРР	Ця інформація зберігає чинність та є актуальною до: ДД/ММ/РРРР
Підпис кредитодавця:	ПІБ, підпис
Підтверджую отримання та ознайомлення з інформацією про умови кредитування та орієнтовну загальну вартість кредиту, надані виходячи із обраних мною умов кредитування.	
Підтверджую отримання мною всіх пояснень, необхідних для забезпечення можливості оцінити, чи адаптовано договір до моїх потреб та фінансової ситуації, зокрема шляхом роз'яснення наведеної інформації, в тому числі суттєвих характеристик запропонованих послуг та певних наслідків, які вони можуть мати для мене, в тому числі в разі невиконання мною зобов'язань за таким договором.	
Підпис споживача:	Дата, ПІБ, підпис.
Підтверджую отримання мною інформації про право кредитодавця залучати до врегулювання простроченої заборгованості колекторську компанію у разі невиконання мною зобов'язань за договором про споживчий кредит, про встановлені законодавством вимоги щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки), про моє право на звернення до Національного банку України у разі недотримання таких вимог кредитодавцем та/або колекторською компанією, а також про моє право на звернення до суду з позовом про відшкодування шкоди, завданої у процесі врегулювання простроченої заборгованості.	

Підтверджую повідомлення мене про передбачену статтею 182 Кримінального кодексу України відповідальність за незаконне збирання, зберігання, використання, поширення мною конфіденційної інформації про третіх осіб, персональні дані яких передані мною кредитодавцю.

* Інформація заповнюється за наявності.

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 122-IX від 20.09.2019, № 1349-IX від 19.03.2021 - вводить в дію з 14.07.2021}

Додаток 2
до Закону України
"Про споживче кредитування"

ДОВІДКА про належність до захищеної категорії

{Закон доповнено додатком 2 згідно із Законом № 2459-IX від 27.07.2022}

Про споживче кредитування
Закон України; Паспорт від 15.11.2016 № 1734-VIII
Редакція від **02.07.2023**, підстава — [3156-IX](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/1734-19>

Законодавство України
станом на 24.07.2023
чинний

Документи та файли

- Сигнальний документ — f462693n597.docx від 19.08.22 15:55, 16 кб

Публікації документа

- **Голос України** від 10.12.2016 — № 236
- **Офіційний вісник України** від 20.12.2016 — 2016 р., № 98, стор. 10, стаття 3180, код акта 84117/2016
- **Урядовий кур'єр** від 04.01.2017 — № 1
- **Відомості Верховної Ради України** від 06.01.2017 — 2017 р., № 1, стор. 6, стаття 2